

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI**

**SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN
ANTRENÖRLÜK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Onur ŞAHİN

Danışman
Doç. Dr. Erol DOĞAN

SAMSUN
2022

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI**

**SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN
ANTRENÖRLÜK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Onur ŞAHİN

Danışman

Doç. Dr. Erol DOĞAN

SAMSUN

2022

TEZ KABUL VE ONAYI

Onur ŞAHİN tarafından, **Doç. Dr. Erol DOĞAN** danışmanlığında hazırlanan “**SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ANTRENÖRLÜK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ**” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından 18.8.2022 tarihinde yapılan sınav sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı Soyadı Üniversitesi Ana Bilim/Ana Sanat Dalı	İmza	Sonuç
Başkan	Prof. Dr. Osman İMAMOĞLU Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Doç. Dr. Erol DOĞAN Ondokuz Mayıs Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Hasan SÖZEN Ordu Üniversitesi Spor Yöneticiliği Bölümü		☒ Kabul ☐ Ret

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

ONAY
... / ... / ...
Prof. Dr. Ali BOLAT
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklar'da gösterilenlerden oluştuğunu, her unsurun enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 3. bölüm 9. maddesinde belirtilen durumlara aykırı davranılmadığını taahhüt ve beyan ederim.

Etik Kurul Gerekli mi ?

Evet

Hayır

İmza

18 / 8 / 2022

Onur ŞAHİN

TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI

Tez Başlığı : SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ANTRENÖRLÜK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışması için şahsım tarafından 18.8.2022 tarihinde intihal tespit programından alınmış olan özgünlük raporu sonucunda;

Benzerlik oranı : % 24

Tek kaynak oranı : % 1 çıkmıştır.

İmza

18 / 8 / 2022

Doç. Dr. Erol DOĞAN

ÖZET

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ANTRENÖRLÜK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Onur ŞAHİN
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans, Ağustos/2022
Danışman: Doç. Dr. Erol DOĞAN

Bu araştırmanın amacı spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir.

Araştırmaya Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi'nde 2021-2022 akademik yılında Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Antrenörlük Eğitimi, Spor Yöneticiliği ve Rekreasyon bölümlerinde öğrenim gören 414 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Turğut ve ark. (2018) tarafından geliştirilen Antrenörlük Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analiz aşamasında verilerin normal dağılıp dağılmadığını test etmek için Kolmogorov-Smirnov testi yapılmış ve verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Karşılaştırmalar student-test, tek yönlü ANOVA ve LSD testleri ile belirlenmiştir. Anlamlılık seviyesi olarak da 0,05 seçilmiştir.

Araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin ölçekten aldıkları toplam puanlara göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumları çok yüksek düzeyde tespit edilmiştir. Araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında cinsiyet, lisanslı sporculuk durumu, spor yılı, yaş kategorisi ve öğrenim görülen bölüm değişkenlerine göre anlamlı bir ilişki bulunurken; milli sporculuk durumu, branş kategorisi, sınıf düzeyi ve spor yaşı değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören kadın öğrencilerin erkek öğrencilere, lisanslı sporcu olan öğrencilerin lisanslı sporcu olmayan öğrencilere, 5 yıl ve üzeri spor yapan öğrencilerin 4 yıl ve altı spor yapan öğrencilere, antrenörlük eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin diğer bölümlerde öğrenim gören öğrencilere göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumları daha yüksek çıkmıştır. Yaş kategorilerine göre ise sevgi alt boyutunda 20-21 yaş aralığındaki öğrencilerin 19 yaş ve altındaki öğrencilere göre daha yüksek, olumsuz tutum alt boyutunda ise 19 yaş ve altındaki öğrencilerin puanı 24 yaş ve üzeri öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır.

Antrenörlük mesleğine yönelik tutumlardaki farklılığın ortadan kaldırılması için, çocukları erken yaşta spora yönlendirme, yaşam boyu sporu destekleme, öğrencileri lisanslı spor yapmaya yönlendirme, lisanslı sporcu olan öğrencilerin sporda devamlılığını sağlama, antrenörlük mesleği ile ilgili eğitim, seminer ve kurslar düzenleme gibi uygulamalar önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Antrenörlük, Antrenörlük mesleği, Tutum, Antrenörlüğe yönelik tutum

ABSTRACT

INVESTIGATION OF ATTITUDES OF SPORTS SCIENCES FACULTY STUDENTS TOWARDS THE COACHING PROFESSION

Onur ŞAHİN
Ondokuz Mayıs University
Institute of Graduate Studies
Department of Physical Education and Sports
Master, August/2022
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Erol DOĞAN

The aim of this research is to examine the attitudes of the students of the faculty of sports sciences towards the coaching profession according to various variables.

414 students studying at Ondokuz Mayıs University Yaşar Doğu Faculty of Sports Sciences in the 2021-2022 academic year in Physical Education and Sports Teaching, Coaching Education, Sports Management and Recreation departments participated in the study. As a data collection tool in the study, Turgut et al. (2018) Attitude Scale Towards Coaching Profession was used. In the analysis phase of the data, Kolmogorov-Smirnov test was performed to test whether the data were normally distributed and it was determined that the data showed normal distribution. Comparisons were determined by student-test, one-way ANOVA and LSD tests. The significance level was chosen as 0.05.

In the study, while there was a significant relationship between the attitudes of the students of the faculty of sports sciences towards the coaching profession, according to the variables of gender, licensed sportsman status, year of sport, age category and department of education; It has been determined that there is no significant difference in terms of national sports status, branch category, class level and sports age variables. Attitudes of female students studying at the faculty of sports sciences towards male students, students who are licensed athletes compared to students who are not licensed athletes, students who do sports for 5 years or more towards students who do sports for 4 years or less, and students who study in the coaching education department compared to students from other departments towards the coaching profession. was higher. According to age categories, students aged 20-21 in the sub-dimension of love had a higher score than students aged 19 and under, and students aged 19 and under were higher than students aged 24 and over in the negative attitude sub-dimension.

In order to eliminate the difference in attitudes towards the coaching profession, practices such as directing children to sports at an early age, supporting lifelong sports, encouraging students to do licensed sports, ensuring the continuity of licensed athletes in sports, organizing training, seminars and courses related to the coaching profession are recommended.

Keywords: Coaching, Coaching profession, Attitude, Attitude towards coaching

ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitim sürecimin tüm aşamalarında görüş ve önerileriyle bana yol gösteren tez danışmanım Doç. Dr. Erol Doğan'a, bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım değerli hocam Prof. Dr. Osman İmamoğlu'na teşekkürlerimi sunuyorum. Hayatım boyunca her daim yanımda olan, desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, bana her zaman güçlü hissettiren, değerli annem Emine Şahin, babam Mustafa Şahin ve kardeşim Ozan Şahin'e sonsuz teşekkür ediyorum.

Onur ŞAHİN

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAYI	i
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI	ii
TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖN SÖZ VE TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR	vii
TABLolar DİZİNİ	viii
1.GİRİŞ	1
1.1.Araştırmanın Amacı.....	4
1.2.Araştırmanın Önemi.....	4
1.3.Araştırmanın Problemleri.....	4
1.4.Araştırmanın Varsayımları.....	5
1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.6.Araştırmanın Tanımları.....	6
2.GENEL BİLGİLER	7
2.1.Antrenör Kavramı	7
2.1.1.Antrenörün Nitelikleri.....	8
2.1.2.Antrenörün Görevleri.....	10
2.1.3.Antrenörlük İlkeleri.....	12
2.1.4.Antrenörlük Stilleri	13
2.1.4.1.Otoriter Antrenörlük Stili.....	13
2.1.4.2.Liberal Antrenörlük Stili.....	13
2.1.4.3.Demokratik Antrenörlük Stili	14
2.1.5.Antrenör Eğitimi	14
2.2.Tutum Kavramı	16
2.2.1.Tutumun Özellikleri.....	17
2.2.2.Tutumun Öğeleri.....	18
2.2.2.1.Bilişsel Öğe.....	19
2.2.2.2.Duygusal Öğe.....	20
2.2.2.3.Davranışsal Öğe	21
2.2.3.Tutumların Oluşması.....	21
2.3.Mesleki Tutum	23
2.3.1.Antrenörlük Mesleğine Yönelik Tutum.....	24
3.MATERYAL VE YÖNTEM	26
3.1.Araştırmanın Modeli	26
3.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	26
3.3.Veri Toplama Aracı	26
3.3.1.Antrenörlük Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	26
3.4.Verilerin Analizi	27
4.BULGULAR	28
5.TARTIŞMA	36
6.SONUÇ	46
KAYNAKLAR	50
EKLER	55
ÖZ GEÇMİŞ	58

SİMGELER VE KISALTMALAR

BSÖ : Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

ANT : Antrenörlük Eğitimi

SYB : Spor Yöneticiliği Bölümü

REK : Rekreasyon

TABLolar DİZİNİ

Tablo 4.1. Katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımları	28
Tablo 4.2. Katılımcıların ölçekten aldıkları toplam tutum puanları.....	29
Tablo 4.3. Cinsiyete göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları ..	30
Tablo 4.4. Lisanslı sporculuk durumuna göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları.....	30
Tablo 4.5. Branş kategorisine göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları	31
Tablo 4.6. Milli sporculuk durumuna göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları.....	32
Tablo 4.7. Spor yaşına göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları	32
Tablo 4.8. Yaş kategorisine göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları	33
Tablo 4.9. Öğrenim görülen bölüme göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları.....	34
Tablo 4.10. Sınıf düzeyine göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları	35

1.GİRİŞ

Çağdaş toplumlarda meslek seçimi, bireylerin hayatlarındaki en önemli dönemlerden birisidir. Meslek seçim kararı, bireyin hayatındaki önemli kararlardan biri olup, bireyin meslek seçimini bilinçli olarak yapması birey ve içinde yaşadığı toplum açısından önemlidir. Çünkü birey aldığı bu kararlarla bütün hayatını yönlendirecek süreci, yaşayacağı çevreyi ve etkileşim halinde bulunacağı insanları da belirlemiş olacaktır. Meslek seçimi, bireyin aile gelirini, sosyal yaşantısını, işini sevmesini ve mutlu olup olmamasını etkileyecek kadar önemlidir. Bundan dolayı meslek seçimi aynı zamanda bireyin yaşam biçimine karar vermesi olarak ifade edilip hayatının dönüm noktalarından bir tanesidir. Dolayısıyla bireyin doğru mesleği seçmesi, hayatını mutlu ve başarılı sürdürebilmesi için önemlidir (Pekkaya ve Çolak, 2013).

Her insan yetenek ve ilgilerini idealleriyle harmanlayarak kendine uygun mesleği bulmaya çabalamaktadır. İnsanın yaşamını sürdürebilmesi, ihtiyaçlarını karşılayabilmesi ve topluma katkı sağlayabilmesi için gelir elde etmesi, dolayısıyla da bir mesleğinin olması gerekir. Her ne kadar meslek seçiminde gelir faktörünün önemli olduğu düşünülse de bu seçimi etkileyen farklı faktörler de bulunmaktadır. Tutum da bu faktörlerden biridir. Bireyin bir mesleğe karşı olumlu ve olumsuz tutumun olması meslek seçimini etkilemektedir. Çünkü bireyin seçtiği meslek hayatının büyük bir kısmını oluşturacaktır. Dolayısıyla tutumlar bireylerin mesleklere yönelimlerini etkilemektedir.

Bireyler meslek hayatları öncesinde birçok aşamadan geçmek zorundadırlar. Üniversite eğitimi de bu aşamalardan bir tanesidir. Üniversite eğitimi her meslek için zorunlu değildir. Kimi insanlar meslek hayatlarına üniversitelerde aldıkları akademik eğitimler sonucu başlarken, kimi insanlar da üniversite eğitimi almadan meslek hayatlarına başlamaktadır. Dünyanın birçok noktasında bulunan binlerce üniversite farklı alanlarda öğrencilerine eğitim vermektedir. Ülkemizde bulunan üniversiteler de dünyanın diğer üniversiteleri gibi nitelikli insanlar yetiştirmek amacıyla birçok alanda akademik eğitim vermektedir. Spor bilimleri de üniversitemizde yer alan ve spor alanında nitelikli bireyler yetiştiren programlardan birisidir. Bununla birlikte spor bilimleri önemli de bir disiplindir. Çünkü spor insanın zihinsel, fiziksel ve psikolojik verimini arttırarak, sağlıklı bireylerden oluşan bir toplumun ortaya

çıkmasına katkı sağlamaktadır. Bunun sonucunda ise başarılı ve sağlıklı bir toplum oluşmaktadır. Dolayısıyla spor bilimleri fakültelerinde topluma hizmet edecek spor insanları yetiştirmek ülkelerin eğitim politikasının önemli bir parçasıdır. Ülkemizde de spor alanında eğitilmiş bireyler yetiştirme görevini üniversiteler üstlenmiştir.

Ülkemizde spor bilimleri fakülteleri ile beden eğitimi ve spor yüksekokulları spor bilimleri alanında akademik eğitim vermektedir. Spor bilimleri fakülteleri ile beden eğitimi ve spor yüksekokullarında beden eğitimi ve spor öğretmenliği, antrenörlük eğitimi, spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümleri bulunmaktadır. Aynı zamanda bu kurumlarda yüksek lisans ve doktora eğitimleri de verilmektedir. Eğitimlerini tamamlayan öğrenciler, beden eğitimi ve spor öğretmeni, araştırma görevlisi, öğretim görevlisi, antrenör, spor uzmanı, spor yöneticisi, masör, hakem, kondisyoner gibi spor alanında çeşitli mesleklere dahil olarak meslek hayatlarına başlamaktadırlar. Antrenörlük mesleği de bu meslekler arasında önemli bir yere sahiptir. Genellikle antrenörlük eğitimi bölümü mezunlarının antrenörlük mesleğini tercih ettiği düşünülmektedir. Ancak beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümü öğrencileri de mezun olduktan sonra antrenörlük mesleğini tercih etmektedir. Öğrencilerin mezun olduktan sonra antrenörlük mesleğini tercih etmesi birçok faktöre bağlıdır. Öğrencilerin bu mesleğe karşı ilgi ve tutumları bu mesleği tercih etmelerinde önem arz etmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin antrenörlük mesleğini tercih etmesi için, bu mesleğe yönelik olumlu tutumlara sahip olmaları gerekmektedir. Bu tutumları onların mesleklerini yaparken istekli ve çalışkan olmalarını sağlayacaktır. İnsanların bir konu hakkındaki tutumları onların bu konu ile ilgili sergileyecekleri davranışlarına etki eder. İnsanların tutumları, onların sahip oldukları bilgileri ve aynı zamanda bu bilgileri yorumlama biçimlerini etkileyerek davranışlarına yön verir. Bu nedenle antrenörlerin, antrenörlük mesleğine yönelik olumlu veya olumsuz tutumlara sahip olmaları da mesleklerini yaparken ortaya çıkan davranışlarını etkileyebilir (Sarı ve Bulut, 2019).

Antrenörler sporcuların başarılı olmasında ve hedeflerine ulaşmasında önemli bir faktördür. Başarılı bir sporcu olabilmek için yeteneğin, çalışmanın ve imkanların yanında iyi bir antrenöre sahip olmak gerekir. Antrenör, sporcuları en yüksek performansa ulaştıran, sporcuların fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal kapasitelerinin gerçekleştirilmesine yardımcı olan, sporcuları müsabakalara hazırlayan kişidir. Antrenör, sporcuların fiziksel, fizyolojik, zihinsel, sosyal ve

duygusal kapasitelerini, belirli hedefleri içeren davranışlarla geliştirmelerini sağlayan, bunları gerçekteştirirken bilimsel amaçlardan da faydalanan, özel olarak eğitim ve öğretim almış kişidir. (Türksoy, 2010). Antrenör sporcularının yalnızca fiziksel özelliklerini geliştirmeyi amaçlamaz. Sporcunun en üst seviyede performans gösterebilmesi için fiziksel özellikleri ile diğer parametrelerinin en iyi seviyede olmasını sağlamalıdır. Sporcunun psikolojik durumu, zihinsel kapasitesi ve sosyal hayatı, o sporcunun en iyi şekilde performans gösterebilmesi için antrenör tarafından en iyi düzeye getirilmelidir. Bu nedenle antrenör, kulübünü ve sporcularını başarıya ulaştırabilmek için kendisini alanıyla ilgili sürekli geliştirmeli ve güncel tutmalıdır. Antrenör aynı zamanda sporcu, yönetici ve taraftarlar arasında köprü görevi de görmektedir. Dolayısıyla sosyal ilişkileri ve insanlara iletişimi çok iyi olmalıdır. Tüm bunlardan anlaşılacağı üzere antrenörlük mesleğini yapabilmek için donanımlı ve eğitilmiş olmak gerekmektedir.

Tutum, kişinin kendisine ya da etrafında bulunan herhangi bir nesne, toplumsal konu veya olaya karşı deneyim, bilgi, his ve güdülerine yönelik oluşturduğu zihinsel, duygusal ve davranışsal biçimde ortaya çıkan tepki ön eğilimidir (İnceoğlu, 2010). Tutumlar kişinin mesleğine dair olduğunda mesleki tutum olarak adlandırılmaktadır. Mesleğe yönelik tutum, mesleki uygunluk algılarını ve meslekteki başarılarla etki eden önemli bir unsurdur. Mesleğe yönelik olumlu tutumlar geliştirilmesi, öğrencilerin meslek hayatlarında daha etkili olmalarını sağlamaktır (Terzi ve Tezci, 2007). Bireylerin yaşamını yönlendiren en önemli unsurlardan birisi tercih ettiği meslektir. Bireyin kendisine uygun mesleği tercih etmesi, o mesleğe karşı olumlu tutumlarının olması bireyi mutlu edeceği gibi, toplumun kalkınmasında da önemli katkılarda bulunmasına zemin hazırlayacaktır (Bozdoğan vd., 2007). Dolayısıyla bireylerin antrenörlük mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip olmaları antrenörlük mesleğini tercih etmelerine ve meslekte başarılı olmalarına katkı sağlayacaktır. Bireyin kendisine uygun mesleği yapması onu daha mutlu edecektir. Bu durumda bireyin verimli şekilde topluma hizmet etmesi ve ülkenin kalkınmasına katkı sağlayacağı söylenebilir.

Sporcu eğitiminde önemli bir yere sahip olan kaliteli antrenör yetiştirme çabası, ilk olarak antrenörlük mesleğine ilişkin tutumların bilimsel yollarla saptanmasına yönelmelidir. Çünkü mesleğe yönelik tutumlar, bireylerin mesleki yeterlik algılarını ve meslekteki başarılarını etkileyebilmektedir. Bu durumda

antrenörlük mesleğine yönelik olumlu tutumlar içerisinde olan bireylerin antrenörlük mesleğine yönelmeleri sağlanabilir (Koçak, 2020). Antrenörlük mesleğine yönelik olumlu tutumlar içerisinde olan bireylerin bu mesleği tercih etmesi, daha başarılı antrenörler yetişmesine katkı sağlayacaktır. Bu araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik sahip olduğu tutumlar incelenecektir.

1.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmaya Samsun ili Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi'nde 2021-2022 akademik yılında öğrenim gören 414 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır.

1.2.Araştırmanın Önemi

Spor günümüzde tüm dünyada kitleleri peşinden sürüklemektedir. Gerek eğlence amaçlı gerekse sağlıklı yaşam için insanlar spor aktivitelerine katılmaktadır. Sporun en önemli unsuru olarak bilinen sporcular bu aktivitelere hazırlanırken, bu aktiviteleri gerçekleştirirken antrenörlerin yardımına ihtiyaç duyarlar. Bu noktada antrenörlerin önemi ortaya çıkmaktadır. İyi yetişmiş, bilgili ve donanımlı antrenörler sporcuları başarıya taşımakta etkin rol oynamaktadır. Antrenörlük mesleğinde başarılı bireyler yetiştirmek için iyi bir eğitim sisteminin yanında bu mesleği yapacak olan kişilerin antrenörlük mesleğine karşı tutumları da son derece önemlidir. Bireyin bir mesleğe karşı olumlu tutum içerisinde olmasının, onun meslek hayatındaki başarısına etki ettiği bilinmektedir. Antrenörlük mesleğine karşı olumlu tutum içerisinde olan bireylerin bu mesleğe yönlendirilmesi başarılı antrenörler yetişmesine fayda sağlayacaktır. Dolayısıyla antrenörlerin başarısı sporcuların başarısını, sonuç olarak da ülke sporunun başarısını etkileyecektir.

Bu bağlamda bu çalışma ile spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları incelenerek, öğrencilerin yaş, cinsiyet, bölüm ve diğer demografik bilgilerine göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumları araştırılacaktır.

1.3.Araştırmanın Problemleri

1. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları ne düzeydedir?

2. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları cinsiyet değişkeni açısından farklılık göstermekte midir?

3. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları lisanslı sporculuk durumu değişkeni açısından farklılık göstermekte midir?

4. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları branş kategorisi değişkeni açısından farklılık göstermekte midir?

5. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları milli sporculuk durumu değişkeni açısından farklılık göstermekte midir?

6. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları spor yaşı değişkeni açısından farklılık göstermekte midir?

7. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları yaş kategorisi değişkeni açısından farklılık göstermekte midir?

8. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları öğrenim görülen bölüm değişkeni açısından farklılık göstermekte midir?

9. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları sınıf düzeyi değişkeni açısından farklılık göstermekte midir?

1.4.Araştırmanın Varsayımları

1.Araştırmada kullanılan ölçme aracı ölçülmesi varsayılan olguları ölçebilecek niteliktedir.

2.Araştırmaya katılan öğrencilerin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarla ilgili ölçeklerde bulunan maddeleri doğru algıladıkları ve belirttikleri cevapların gerçek görüş ve düşüncelerini yansıttığı varsayılmaktadır.

3.Araştırmada yer alan problem durumuna çözüm bulmak amacıyla üretilen modelin araştırmanın amacına uygun olduğu varsayılmaktadır.

1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları

1.Bu araştırma yalnızca Samsun ili Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi'nde 2021-2022 akademik yılında öğrenim gören 414 öğrenciyi kapsamaktadır.

2.Araştırmadan elde edilen bulgular anket formundaki soruları ile sınırlıdır.

1.6.Araştırmanın Tanımları

Antrenör: “bir amaç için mücadele eden sporcuların eğitimli yöneticisidir” (Şahin, 2006).

Tutum: “psikolojik bir objeye yönelen olumlu veya olumsuz bir yoğunluk sıralaması ve derecelemesidir” (Thurstone, 1967).

Meslek: Bir bireyin yaşamını sürdürmek, geçimini sağlayabilmek amacıyla seçtiği devamlı iş koludur (Özgüven, 2000).

Mesleki tutum: Bireyin mesleğine yönelik duyguları, davranışları ve bağlılığı şeklinde ifade edilebilir (Hussain et al., 2011).

Antrenörlük mesleğine yönelik tutum: Bireylerin yaşantı ve öğrenme süreci sonucunda, antrenörlük mesleğine yönelik zihinsel, duygusal ve davranışsal yaklaşımı antrenörlük mesleğine yönelik tutum olarak adlandırılır.

2.GENEL BİLGİLER

2.1.Antrenör Kavramı

Antrenör kavramı, 14. yüzyılda Macar kaynaklı Sturdy kelimesinden gelmektedir. Sturdy kelimesi o senelerde insanları arazilere ve savaş meydanlarına taşıyan araçlar için kullanılmaktaydı (Terry, 1991). Sturdy kelimesinin günümüzdeki İngilizce anlamına bakıldığında güçlü, kuvvetli, dayanıklı, azimli şeklinde Türkçe'ye çevrilmektedir. İngilizce antrenör olarak bilinen coach kelimesi, yolcu otobüsü, yolcu vagonu anlamlarına da gelmektedir. Modern sporda antrenör, sporcularını performanslarının ve potansiyellerinin en üst noktasına ulaştıran, sporcuların fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal yetilerinin gerçekleştirilmesine destek olan ve onları yarışmalara hazırlayan kişiler olarak tanımlanabilir (Konter, 1996).

Tarihsel süreç içerisinde insanlar hep birileri tarafından eğitilmiştir. İnsan kazandığı davranışların bir kısmını başkalarının etkisiyle elde etmiştir. İnsanın hayatını devam ettirebilmesi için, başkaları ile etkileşim halinde olması gerekmektedir. Bununla beraber insan, potansiyeli ve ihtiyaçları gereği eğitilmeye muhtaçtır (Kılıç ve Seven, 2007). Öğretme insanlar için evrensel bir uğraştır. Ebeveynler çocuklarına, patronlar işçilerine, öğretmenler öğrencilerine sürekli bir şeyler öğretir (Gordon, 2004). Sporcular da diğer insanlar gibi eğitilmeye gerek duymaktadır. Bu eğitimi gerçekleştiren kişi ise antrenördür. Bir sporcu veya bir takımı oluşturan sporcular ne kadar becerili ve ne kadar gayretli olsalar dahi, bu sporcular doğru biçimde yönlendirilmez, teknik ve taktik açıdan geliştirilmezse başarıya ulaşmaları mümkün değildir. Başarılı olmak için bütün sporcular antrenöre ihtiyaç duyar. Antrenör kuramsal bilgileri ile tecrübelerini harmanlayarak sporcularını yetenekleri ile uyumlu biçimde yönlendiren, çalışmalar yaptıran, yarışmalara hazırlanmaları sağlayan ve onlara liderlik yapan spor insanı olarak tanımlanabilir (Doğan, 2005).

Antrenör sporcuları fizyolojik ve psikolojik olarak yarışma ve müsabakalara hazırlayan, spor alanında eğitimi ve tecrübe sahibi kişilere denir. Antrenörler sporculuk yaşamlarında elde ettikleri deneyimleri sporcularına aktararak, onların gelişimiyle beraber en üst seviyede performansa ulaşmalarını sağlamaktadır. Başarılı bir antrenörün tüm bunları gerçekleştirebilmesi için bazı özelliklere ve niteliklere sahip olması gerekmektedir. Antrenör branşıyla ilgili aldığı teorik ve uygulamalı

eğitimlerin yanında branşıyla ilgili konularda kendisini sürekli güncel tutmalı, branşıyla ilgili bilimsel çalışmaları takip ederek elde ettiği bilgileri sporcularına aktarmalıdır. Aynı zamanda bir antrenörün tüm bunları gerçekleştirebilmesi için liderlik vasıflarına, etkili bir iletişim becerisine ve bilgilerini en iyi şekilde sporcusuna aktarabilme becerisine sahip olması gerekmektedir. Antrenör kavramının literatürde birçok tanımı bulunmaktadır.

Sunay (1998) antrenörü enerjisini, kuvvetini, canlılığını, bilgilerini ve sosyal kapasitesini sporcusuna en üst düzeyde ve kalıcı olarak aktarabilme becerisine sahip, lider vasıflı kimse olarak tanımlamaktadır.

Bir başka antrenör tanımı ise şu şekildedir. “Sporcunun üstün performansa ulaşabilmesi adına, edindiği bilgi ve tecrübeleri bilim yolunda kullanıp bu bilgi ve tecrübeleri çeşitli stratejilerle harmanlayarak değişik karakterlerdeki kişilere uygulayabilen kimsedir” (Sevim, 2006). Dolayısıyla antrenörün sahip olduğu bilgi ve tecrübeleri kalıcı olarak aktarmasının yanında aynı zamanda bunları bilim yolunda kullanması gerektiğinin önemi anlaşılmaktadır. Antrenör yaptığı bütün çalışmalarda bilimi kullanmalı, bilimle çelişen uygulamalardan kaçınmalıdır. Fizyoloji, anatomi, beslenme, yönetim, biyomekanik, tıp gibi sporla iç içe olan birçok bilim dalını araştırmalı, öğrenmeli ve yaptığı çalışmalarda bu bilim dallarından faydalanmalıdır.

Antrenör sporcularının gelişimine sporla ilgili teknikleri öğretmek, fiziksel durumlarını geliştirerek, sağlık yönünden doğru alışkanlıklar kazandırarak ve sakatlıklardan muhafaza ederek, duygularını yönetmeyi ve öz değer duygularını geliştirmeyi öğretmek, yarışmacı ortam içerisinde birlikteliği ve doğru davranışın normlarını öğretmek, fizyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan katkıda bulunur (Rainer, 1997).

2.1.1. Antrenörün Nitelikleri

Bir antrenör mesleğini icra edebilmek, başarılı sporcular yetiştirebilmek, sporcularını müsabakaları doğru bir şekilde hazırlayabilmek için antrenörlük mesleğinin gerektirdiği niteliklere sahip olmalıdır. Antrenör, gerekli deneyim ve donanımlarını bilimin ışığında sporcularının başarılı olması amacıyla kullanan, sonrasında ise bu bilgileri sportif beceri ve taktiklerle birleştirerek farklı karakterdeki bireylere aktaran kişi olarak ifade dilmektedir. Antrenörün aynı zamanda başarılı bir organizatör, iyi bir lider, sporcularına motivasyon sağlayabilen, bağımsızlıklarını ve

becerilerini kazandırabilen bir eğitimci de olması gerekmektedir (Charan et al., 2001).

Antrenörlük mesleği insanlarla etkileşim düzeyi yüksek bir meslek olduğundan bu mesleği yapan bireylerin mesleğin gerektirdiği niteliklere sahip olması gerekmektedir. Antrenörler meslekleri gereği farklı alanda kendilerini sürekli bilimsel bilgiyle donatmalı, aynı zamanda sporcularla devamlı iletişim halinde oldukları için de sosyal açıdan kendilerini geliştirmelidirler. Günümüzde her türlü meslek alanında olduğu üzere antrenörlerin de ihtiyaçlara en iyi biçimde cevap verebilmeleri için nitelikli olmaları gerekmektedir. Antrenörlerde bulunması gereken nitelikler şu şekildedir (Azboy vd., 2011).

-Antrenör görev yaptığı branş ile ilgili kendisini bilimsel bilgilerle donatmalıdır.

-İlk yardım, fizyoloji ve dayanıklılık çalışmalarıyla ilgili bilgi birikimi olmalıdır.

-Takımı meydana getirecek sporcuların seçimini doğru yapmalıdır.

-Lider özelliklerine sahip olmalıdır.

-Antrenör sporcularını her yönüyle tanımalıdır.

-Antrenör tutum ve davranışlarında tutarlı olmalıdır.

-Stresli durumlarda heyecan duygusunu kontrol altında tutabilmelidir.

-Antrenör, takımının sorumluluğunu üstlenmelidir.

-Antrenör değişen şartlara adapte olup, kendisini yenilemelidir.

-Amaçları gerçekleştirebilmek için motivasyonu iyi seviyede tutmalıdır.

-Antrenör gerçekleri aynen kabul ederek, gerçekleştirebilecek sorunlarla başa çıkmaktan çekinmemelidir.

-Sporcuların bireysel problemlerine karşı ilgili olmalıdır.

Günümüz sporunun, sporcudan ve antrenörden beklentileri sürekli değişip gelişmektedir. Antrenörler günümüz sporunun gerektirdiği niteliklere sahip olmak adına mevcut bilgileriyle yetinmemeli, güncel eğitimlerini almalı ve sporcusuna doğru bilgileri en iyi şekilde aktarmalıdır. Antrenörler çağımız sporunun gerektirdiği

ihtiyaçlara cevap verecek nitelikte olmalıdır. Farklı disiplinlerden faydalanarak kendisini sürekli yenilemeli, sporcularına veya takımına en doğru biçimde destek sağlayabilmelidir.

2.1.2.Antrenörün Görevleri

Bütün mesleklerde olduğu gibi antrenörlükte de birçok görev ve sorumluluk mevcuttur. Antrenör çalıştığı kulübün ve kendisinin amaçları doğrultusunda görev ve sorumluluklarını yerine getirmelidir. Antrenör bunları yaparken etik ilkelere uymalı, sporcularını ve kulübünü başarıya taşıyacak doğru hamleler yapmalıdır.

Antrenörlerin görev yaptıkları kulüpler veya bireysel olarak çalıştırdıkları sporcular hedefleri doğrultusunda sürekli antrenörlerden beklenti içerisinde dirler. Antrenörler bu beklentileri yerine getirirken hem kişisel olarak hem de branşlara göre farklı yöntem ve teknikler izleyebilirler. Tüm bunları yaparken antrenörlerin görev ve sorumluluklarını çok iyi bir şekilde yerine getirmeleri gerekmektedir. Antrenörlerin mesleklerine yerine getirirken birçok görevi mevcuttur. Antrenörlerin antrenmanları planlamak, antrenmanları uygulamak, performans gelişimlerini denetlemek, yarışma hazırlıklarını yapmak, sporculara danışmanlık gibi görevleri vardır (Başer, 1994). Spor Eğitimi ve Araştırmaları Daire Başkanlığı'nın Antrenörlerin alışma Usul ve Esasları Yönergesi'nde antrenörlerin görevleri belirtilmiştir. Antrenörlerin çalıştıkları branşla ilgili görevleri şu şekildedir (SGM, 2002).

- Sporcuların teknik ve taktik açıdan yetişmesini ve gelişmesi sağlamak.
- Sporcuları sportif faaliyet ve organizasyonlara hazırlamak.
- Sporcuların potansiyelini yükseltmek için okullar, kulüpler ve çevresinde araştırma ve inceleme yapmak, kulübe sporcu kazandırmak ve devamını sağlamak.
- Günlük, haftalık, aylık ve yıllık antrenman programları hazırlayarak il müdürlüğüne onaylatmak ve uygulamak.
- Sporculara temin edilen spor malzemelerinin takibini ve kontrolünü yapmak.
- Görev yaptığı spor dalıyla ilgili ulusal ve uluslararası yayınları takip etmek.
- Görev yaptığı spor dalıyla ilgili araştırma yapmak ve temini gerekli olan unsurlar için birim amirine teklifte bulunmak.

-Görev yaptığı spor branşı ile ilgili yapılan, kurs, seminer ve eğitim organizasyonlarına birim amirinin izni ile katılım göstermek.

-Yetenekli sporcuların üst düzey performansa ulaşabilmeleri amacıyla özel spor eğitim ve antrenman programları hazırlamak.

-Sporcuların düzenli aralıklarla sağlık ve psikolojik kontrollerinin yapılması için il müdürlükleri nezdinde girişimler yapmak.

-Sporcuların doğru beslenmeyi alışkanlık haline getirmeleri amacıyla diyetisyenler ve beslenme uzmanlarıyla ortak çalışmalar içerisinde bulunmak.

-Spor kulüpleriyle, diğer kurum ve kuruluşlarda görevli olan antrenörlerle eşgüdüm ve iş birliği içerisinde olmak.

-Antrenörlüğünü yaptığı sporculardan yetenekli ve başarılı olanlarını ilgili federasyonlara bildirmek.

-Antrenörlüğünü yaptığı sporcuların fizyolojik, psikolojik ve motivasyon düzeylerini sürekli takip etmek.

-Görev yaptığı spor tesislerini amacına ve kurallara uygun biçimde kullanmak.

Geçmişte spor kulüplerinin antrenörlerden beklentileri sporcuları sorunsuz olarak sevk ve idare ederek en iyi şekilde müsabakalara hazırlamalarıydı. Günümüzde ise spor kulüpleri antrenörlerden daha fazla şeyler beklemektedir. Bu durum ise antrenörlerin görev ve sorumluluklarını arttırmaktadır. Geçmişte antrenörlerin sporcuları sevk ve idare ederek onları müsabakalara en iyi şekilde hazırlaması yeterli iken, günümüzde antrenörlerden sporcuların fizyolojik ve psikolojik durumunu, sosyal yaşantılarını, atletik performanslarını, sağlık durumlarını ve buna benzer birçok konuyu takip etmeleri beklenmektedir. Bu durum bir antrenöre çok fazla görev yüklediğinden günümüzde tüm bu alanlarla ilgi farklı antrenörler görev yapmaktadır. Özellikle takım sporlarında sporcularının her alandaki gelişimi ve başarısı için birçok farklı antrenör görev yapmaktadır. Bu da bir antrenöre düşen görev yükünü azaltmaktadır. Antrenörlerle ilgili belirtilen tüm bu görevlerin amacı antrenörün sporcusunu veya çalıştırdığı takımı başarıya ulaştırmasıdır. Günümüzde bilim ve spor alanındaki gelişmeler antrenörlerin görev tanımlamalarında değişikliklere neden olabilir. Antrenörler tüm bu değişimlere açık olacak şekilde kendilerini sürekli güncel tutmalıdırlar. Antrenörlerin günümüz

sporunun gerektirdiği görev tanımlamalarına en iyi şekilde uyum sağlayıp gelişim gösterebilmeleri için de ilgili federasyonlar, spor bilimleri fakülteleri, spor bakanlığı gibi kuruluşlar gerekli eğitim, seminer ve kurslarla antrenörlere katkı sağlamalıdır.

2.1.3.Antrenörlük İlkeleri

Antrenörlükte belirli ilkeler bulunmaktadır. Bu ilkeler antrenörün görevleriyle bir bütünlük oluşturmaktadır. Dolayısıyla ilkelerden bahsedilirken aynı zamanda görevlerden de bahsedilmektedir. Antrenörlük ilkeleri aşağıdaki şekildedir (Konter, 1996).

-Antrenör, sporcunun kendine güvenini ve potansiyelini ilerletmek için ona yardımcı olan kaynak bir birey olmak.

-Bireysel farklılıkları bilerek daima sporcuların gelişimini ve uzun vadeli olan menfaatlerini düşünmek.

-Sporcunun büyümesi, ilerlemesi ve gerçeğe uygun amaçlar doğrultusunda mükemmelliğini hedeflemek.

-Sporcularına örneklerle yol göstermek. Öğretme amacı ve iş birliği ile çalışmak. Öz disiplin içerisinde olmak. Hakemlere, görevli personellere, rakip sporculara saygılı davranarak tepkilerini uygun bir dille ifade etmek.

-Sporu rekabet verici, çekişmeli ve zevkli yaparak beceri ve tekniklerin zorlu biçimde öğretimine ihtiyaç duymamak.

-Antrenör sporcuları ile ilişkilerinde samimi ve tutarlı olmalıdır. Çünkü sporcular davranışlarında samimi ve tutarlı olan antrenöre saygı gösterirler.

-Basın, sporcu yakınları, resmi personellerle hem iletişim hem de etkileşime hazır olmak. Tüm bu unsurların sporun içerisinde önemli rollere sahip olduğunun bilincinde olmak.

-Antrenörlüğün sürekli bir biçimde gelişmeyi ve öğrenmeyi benimseyen, sorumlulukları olan ve esnek sporcularla antrenman yapmayı kapsadığını bilmek.

-Fiziksel kondisyon bütün bireyler için hayat boyu devam eden bir amaç olmalıdır. Sporcular yalnızca spor yaşamları içerisinde değil, tüm yaşamlarında kondisyonlu bireyler olmaları için özendirilmelidir.

2.1.4.Antrenörlük Stilleri

Antrenörlük stilleri antrenörlerin sporculara yaklaşımı, bakış açısı, bilgi ve birikimi, mesleğini uygulama biçimi gibi bazı parametrelerden yola çıkılarak sınıflandırılmıştır. Genel olarak antrenörlük stilleri otoriter, liberal ve demokratik olarak üç şekilde incelenebilir.

2.1.4.1.Otoriter Antrenörlük Stili

Otoriter antrenörlük stilinde tüm kararlar antrenörler tarafından verilir. Sporcuların yapması gereken antrenörlerinin komutlarına ya da emirlerine cevap vermektir. Antrenör gerekli bilgi ve tecrübeye sahiptir, onun rolü sporcularına ne yapmaları gerektiğini söylemektir. Sporcular ise antrenörler tarafından söylenenleri dinlemek, anlamak ve uygulamak zorundadır. Her şey antrenörün kontrolü altındadır, sporcular edilgen durumdadırlar. Antrenör kendisinde olan kontrolü, sporcularına aşama aşama kazandırmak şeklinde bir kaygıya sahip değildir. Antrenörün kaygısı mevcut kontrolün kaybı ve sahip olduğu bilgilerle ilgilidir. Antrenör sporculara ve insanlara çok güven duymaz. Dolayısıyla her ne olursa olsun yönetmek büyük önem taşır. Kontrolünü kaybetmeye başladığında kaygı, stres ve güvensizlik içine düşer (Konter, 1996).

Bu stili benimseyen antrenörler ilkeli duruş sergilerler, sert yapıdadırlar, isteklerinin yapılmasını isterler, belirli kurallara sahiptirler ve sporcularından bu kurallara uymalarını beklerler, ilkelerinden çok fazla taviz vermezler ve sporcularının inisiyatif kullanmalarına müsaade etmezler. Sporcular, bu tarzın sonucunda başarıya erken ulaşırlar (Sevim vd., 2001).

2.1.4.2.Liberal Antrenörlük Stili

Liberal antrenörlük stilini benimseyen antrenörler mümkün oldukça az karar almaya çalışırlar. Topu öğrencilere veya sporculara veririm, ben rahatıma bakarım yaklaşımına sahiptirler. Liberal antrenörler çok az emir verirler ve aktiviteleri organize ederken çok fazla kural koymazlar. Disiplin gerektiren durumlarda ise gerekmedikçe ve çalışmanın işleyişinde tamamen sorun yaşanmadıkça hiçbir şeye karışmazlar. Bu stilde antrenörler ilkeleri, kuralları ve öğretimi sağlarken kullanacakları uzmanlık gerektiren konularda bilgi eksikliğine sahiptirler, antrenörlükle ilgili sorumluluklarını yerine getirirken çok tembel davranırlar ya da

antrenörlüğün ne olması gerektiği ile ilgili fazlasıyla yanlış biçimde öğretim olarak bilgilendirilmişlerdir. Liberal antrenörler gel keyfim gel anlayışında olup öğreticilik veya eğiticilik değil, adeta sporcularının ya da öğrencilerin bekçiliğini, bakıcılığını yapmaktadırlar. Hatta bu bekçilik ve bakıcılık işlemini dahi doğru bir biçimde yerine getiremezler (Konter, 1996).

2.1.4.3. Demokratik Antrenörlük Stili

Demokratik antrenörlük stilini benimseyen antrenörler, sporcuları ile alınacak kararları paylaşırlar. Bu stile sahip antrenörler, genç bireylerin kararlar almayı öğrenmeden sağlıklı ve sıhhatli olamayacaklarına inanırlar. Sporcularına ya da öğrencilerine destek olmada, onların gelişimlerinde etkili olarak, liderlik becerilerini öğretme sorumluluğuna sahiptirler. Diktatörlüğü ya da kayıtsızlığı benimsemezler. Kendileriyle ilgili çok fazla kaygıya sahip değildirler ve kontrolü aşamalı bir şekilde sporculara yönlendirme anlayışı içerisinde hareket ederler. Sporcuların yaşamlarıyla ilgili görev ve sorumluluklarını üstlenmede onlara destek olmaya çalışırlar (Konter, 1996).

Bu stili benimseyen antrenörler sporcuları ile arkadaşça ve kişisel şekilde hareket eder, sporcu grubunu bütüncül bir biçimde ele alır, sporcuların yapılacak faaliyetlerle ilgili önerilerini kabul eder ve sporcularıyla rahatça konuşarak onların önceliklerini kullanmalarına izin verir. Bu tarzda sonuca bilinçli bir şekilde fakat geç ulaşılır (Sevim vd., 2001).

2.1.5. Antrenör Eğitimi

Antrenörlerin eğitimsel gelişimi, bireysel ve özel amaçlara ulaşabilmek için öğrenme yolları gerektiren karmaşık bir süreçtir (Nelson and Cushion, 2006).

Spor alanında eğitici unsur olarak ilk akla gelen kişi antrenördür. Antrenör olarak adlandırılan spor eğitimcilerinin sporun kalkınmasında çok önemli bir yere sahiptir. Sporda gelişmiş ülkelere bakıldığında, bu ülkeler sporcularının yetişmesi ve başarılı olmasında önemli role sahip olan antrenörlerini yetiştirirken eğitim sistemlerini, bilimsel temellere dayandırmışlardır (Helvacı, 1988).

Spor alanında istenilen düzeye gelebilmenin, uluslararası yarışmalarda başarılar elde edebilmenin yolu başarılı sporcu ve spor adamları yetiştirmekten geçmektedir. Başarılı sporcular yetiştirmenin temel unsurlarından bir tanesi de bilgili

ve donanımlı antrenörlere sahip olmaktır. Sporcularımızı yetiştirecek ve onlara yol gösterecek olan antrenörler bilimin ışığında teorik ve pratik olarak en iyi şekilde eğitilmelidir. Farklı branşlarda o branşın gerektirdiği yeterliliklere uygun şekilde antrenörler yetiştirmek sporumuzun ve sporcumuzun geleceği açısından son derece önemlidir.

Üniversiteler düzeyinde antrenör eğitimine ilk olarak 1974 yılında Gençlik ve Spor Akademilerinin kurulması ile başlamış, 1977 yılında Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, 1982 yılında ise eğitim fakültelerine bağlı beden eğitimi ve spor bölümleriyle devam etmiştir. Bahsedilen beden eğitimi ve spor bölümlerinin yanında 1992 yılında kurularak faaliyete başlayan üniversitelere bağlı, beden eğitimi ve spor yüksekokulları, antrenör eğitimi bölümleriyle eğitimlerini farklı bir boyutta sürdürmektedir (Sevim vd., 2001). Ülkemizde üniversiteler antrenörlük eğitiminin verildiği kurum ve kuruluşlar içerisinde yer alır. Antrenör olmak isteyen öğrenciler üniversitelerin spor bilimleri fakültelerine veya beden eğitimi ve spor meslek yüksekokullarının antrenörlük eğitimi bölümlerinde dört yıl eğitim görürler. Antrenörlük eğitimi bölümünde öğrenciler zorunlu ve seçmeli dersler olmak üzere alan bilgisi, genel kültür ve meslek bilgisi dersleriyle birlikte mesleki yeterlilik kazanırlar. Antrenörlük eğitimi bölümü öğrencileri eğitimlerinin son yıllarında, üniversitede öğrendiklerini teorik ve pratik bilgi becerilerini uygulamak ve tecrübe kazanmak için spor kulüplerine antrenörlük stajı yapmak için gönderilirler (Koçak, 2019). Bu eğitimlerin sonucunda antrenör adayları antrenörlük eğitimi diploması ve uzmanlık alanlarında antrenörlük belgesi almaya hak kazanarak üniversitelerden mezun olurlar.

Bir diğer antrenör yetiştirme yaklaşımı Gençlik ve Spor Bakanlığı ve spor federasyonları tarafından açılan antrenörlük kurslarıdır. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı Spor Eğitimi ve Araştırmaları Daire Başkanlığı bünyesinde, ilgili federasyonlar ile yürütülen antrenörlük eğitimleri bu kapsamdadır. Antrenörlük kurslarına başvuracak olan adayların en az lise ya da dengi okul mezunu olma, on sekiz yaşını tamamlamış olma gibi şartlara sahip olmaları gerekmektedir. Fakat milli sporcularda lise mezunu olma şartı aranmamaktadır. Antrenörlük kurslarında temel ve özel eğitim dersleri verilmektedir. Kurslarda verilen eğitim antrenörlük kademelerine göre ders ve ders saatleri yönünden farklılık göstermektedir. Antrenörlük kurslarında adayların

gördükleri derslerde elde ettikleri bilgileri branşlarının doğası, sporcuların özellikleri ve çalışmalarda meydana gelen durumlar içerisinde en faydalı biçimde kullanması beklenmektedir (Bilir vd., 2009). Kurslara katılan antrenör adayları teorik ve pratik eğitimlerin ardından antrenörlük diploması almaya hak kazanır.

Genellikle ülkemizde antrenörlerin kademe sınıflandırması futbol ve bazı branşlar haricinde 1. kademe yardımcı antrenörlük kademesi ile başlamaktadır. Antrenörler mesleki olarak kademe ilerlemesi sağlayabilmek için ilgili spor branşındaki federasyonlar tarafından belirlenen çeşitli yükümlülükleri yerine getirmelidirler. Amatör spor branşlarında görev yapan antrenörlerin en son kademe olan 5. kademe teknik direktör olması, onları mesleki olarak en üst seviyeye getirmektedir (Çeviker, 2017).

2.2.Tutum Kavramı

Bilimsel olarak 19. Yüzyılda incelenmeye başlayan tutum kavramı Latince kökenli olup, kelime olarak ‘harekete hazır’ anlamına gelir (Arkonaç, 2001). Tutum kavramı genel olarak bireylerin bir konuyla ilgili olarak duygu, düşünce ve davranışlarını ifade etmektir. Bireylerin belli bir konuyla ilgili bu yaklaşımları onların o konuya ilişkin tutumlarını yansıtmaktadır.

İnceoğlu (2010), tutumun tanımını “Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine (motivation) dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir” şeklinde yapmıştır.

Ülgen (1994) ise tutumu “öğrenmeyle kazanılan, bireyin davranışlarına yön veren karar verme sürecinde yanlılığa neden bir olgudur” şeklinde tanımlamaktadır.

Tutum “Bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli bir biçimde oluşturan bir eğilimdir” (Smith, 1968).

Başka bir tanımda ise tutum genellikle bir kişinin herhangi bir uyarıcıya karşı pozitif veya negatif tepki verme eğilimi şeklinde tanımlanmaktadır (Oppenheim, 1966).

Krech ve Crutchfield (1965) tutum kavramını “bireyin yaşamındaki bir olaya karşı güdusel, duygusal, algısal ve zihinsel süreçlerinin kalıcı ve sürekli bir örgütlenmesi” olarak tanımlamaktadır.

Allport (1967) tutumu, “yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu bütün obje ve durumlara karşı bireyin davranışları üzerinde yönlendirici ya da dinamik bir etkileme gücüne sahip duygusal ve zihinsel hazırlık durumudur” olarak tanımlamıştır.

Tutum, bir insanın; kişi, obje ve olaylar ile ilgili öğrenilmiş bir düşünme, hissetme ya da davranış şeklidir (Tedla , 2017).

Bireyler genel olarak çevrelerinde yaşanan olaylara belirli anlamlar yüklerler. Bu olaylara yükledikleri anlamları kazanılmış kişisel deneyimler olarak yansıtırlar. Bu deneyimlerin sonucunda inançlar ve yaklaşımlar şekillenir. Bu inanç ve yaklaşımlar ise tutum olarak ifade edilmektedir (Yenilmez ve Özabacı, 2003).

Tutum genel olarak kişinin etrafındaki herhangi bir obje veya olguya yönelik sahip olduğu tepki eğilimi şeklinde ifade edilebilir. Tutumun konusunu, insanın algıladığı ya da aklında yer edinen her şey oluşturabilir (Bohner and Wanke, 2002). Tutumun konusunu ‘futbol topu’ gibi somut bir kavram oluşturabileceği gibi, ‘mutluluk, özgürlük’ gibi soyut bir kavram da oluşturabilir. Bunun gibi kişiler veya toplumsal gruplar da tutumun konusu olabilir (Akgül, 2011).

Bütün tutumların kendilerine ait bir konusu bulunmaktadır. Herhangi bir olay, durum, birey, nesne, topluluk, kültür gibi konular tutumun konusunu oluşturabilir. Aynı zamanda gelenek ve görenekler, farklı türdeki davranış şekilleri ve gündelik yaşamdaki karşılaşılan hemen hemen her şey tutumun konusunu oluşturabilmektedir. Fakat bütün bireylerin her konu ile ilgili bir tutumunun olduğu söylenemez. Bir konuya ilişkin tutuma sahip olabilmek için o konu ile ilgili yaşam tecrübesinin olması gerekmektedir. (Temizkan, 2008).

2.2.1. Tutumun Özellikleri

Tutumların birçok özelliği bulunmaktadır. Tavşancıl (2018) tutumların özelliklerini şu şekilde sıralamıştır.

-Bireyler tutumlarını doğuştan getirmezler, tutumlar sonraki yaşantılarla kazanılır. Bireyler tutumu toplumsallaşma aşamasında kültürel olarak elde ederler. Yani tutumlar bireyin yaşantıları ile öğrenilmiştir.

-Tutumlar geçici olmazlar, belli bir zaman süreklilik gösterirler. Dolayısıyla bireyler hayatlarının belli zamanlarında aynı düşünceye sahiptirler.

-Tutumlar bireyin obje ile arasındaki ilişkide bir düzenin olmasını sağlarlar. Öğrenme sürecinde aşama aşama biçimlendiğinden bireyin çevresini anlamasına da yarar sağlarlar.

-Bireyin obje ile kurduğu ilişkide, tutumların tayin ettiği bir taraflılık durumu ortaya çıkar. Birey herhangi bir obje ile ilgili tutum oluşturduğunda artık ona tarafsız bakamaz.

-Bireyin bir objeyle ilgili olumlu veya olumsuz tutumunun ortaya çıkması, o objenin diğer objelerle kıyaslanmasıyla mümkün olmaktadır.

-Her bireyin kendisine ait kişisel tutumunun yanında toplumsal tutumlar da mevcuttur. Toplumsal tutumları, toplumsal değer, grup ve nesnelere yönelik tutumlar oluşturmaktadır.

-Tutumlar tepki biçimi değil, bir tepki gösterme eğilimidir. Bu bağlamda tutumlar tepkide bulunmaya ait bir eğilimdir.

-Tutumlar olumlu ya da olumsuz davranışlarda bulunmaya yol açabilir.

2.2.2. Tutumun Öğeleri

Tutum kavramını duyuşsal, bilişsel ve davranışsal olarak üç öge ile açıklamaktadır. Bireyin tutumuna yönelik duyguları duyuşsal boyutu, bireyin tutumuna yönelik bilgileri, düşünceleri ve inançları bilişsel boyutu, bireyin tutumuna yönelik yaklaşma veya uzaklaşma şeklindeki davranışsal eğilimleri ise davranışsal boyutu ifade etmektedir. Tutumu bir araya getiren bu üç öge ayrı unsurlar olarak tanımlansa da aralarındaki etkileşim ve ilişkiler bulunmaktadır (Krech et al., 1962).

Bir obje ile ilgili temel bilgilerimiz düşünceyi, o objeden hoşlanıp hoşlanmama gibi hissettiklerimiz duyguyu, o objeye karşı sergilediğimiz hareketler ise davranışı oluşturmaktadır (Morris, 2002) Bu durumu örneklerle açıklayacak olursak; ‘Portakalda çok fazla vitamin mevcuttur’ tutumun bilişsel ögesini, ‘portakalı çok severim’ tutumun duygusal ögesini, ‘her gün bir tane portakal yerim’ tutumun davranışsal ögesini oluşturur (Tavşancıl, 2018).

Bu üç öge arasında çoğunlukla örgütlenme, bu durumdan ötürü de iç tutarlılık bulunduğu varsayılmaktadır. Buna göre bireyin bir konuyla ilgili bildikleri (zihinsel öge) o konuya olumlu mu, olumsuz mu veya nötr mü yaklaşacağını (duygusal öge) ve konuya yönelik nasıl bir tavır sergileyeceğini (davranışsal öge) belirler. Bireyin

belirli bir obje, olay veya kişiyle ilgili zihinsel, duygusal ve davranışsal biçimde gösterdiği duruş o bireyin tutumunu yansıtır. Bu durumdan anlaşılacağı üzere tutumun oluşumu için bu üç öge arasında örgütsel, uyumlu ve koordineli bir ilişki olmalıdır (İnceoğlu, 2010).

Tutumun oluşturan üç boyuttan yalnızca davranışsal boyutun gözlemlenebilir olduğu bilinmektedir. Bunun nedeni ise bireyin bir konudaki tutumunu meydana getiren düşünceleri ve duyguları anlayabilmek son derece zordur. Fakat o konuya ilişkin davranışlarını algılamak ve onlar hakkında yorum yapmak görece daha basittir. Bilindiği gibi bireyin davranışları onun düşünce ve duygularının bir yansıması gibidir (Kozak ve Kızılırmak, 2001).

2.2.2.1. Bilişsel Öge

Bireyin çevresinde birçok çevresel uyarıcı mevcuttur. Birey bu uyarıcılarla ilgili doğrudan (okuyarak, gözlemleyerek) ya da dolaylı (başkasından duyarak, medya ile vb.) şekilde çeşitli bilgiye, inanca ya da deneyime sahiptir. Bu bağlamda tutumların bilişsel ögesini bireyin bir tutum nesnesi hakkındaki bilgi ve inançlarını içeren düşünceler oluşturur (Taylor et al., 2007).

Tutumun bilişsel ögesini bireyin bir kişi, durum, olay veya nesne hakkında sahip olduğu bilgi, deneyim, inanç ve düşünceler oluşturmaktadır. Tutumun bilişsel ögesi bireyin düşünsel işleyiş zamanıyla ilişkili olup, düşünsel veya zihinsel işleyişin sistemleştirilmesi ve sınıflandırılmasıyla ilgilidir. Bu sınıflandırmalar kişinin çeşitli durumlarla, objelerle, bireylerle ilgili algılarını etkilerken aynı zamanda bireyin farklı uyaranlara karşı tepkilerinin de birbirlerinden farklı olmasını sağlar. Tutumun zihinsel ögesini önceden de ifade edildiği gibi kişinin çoğunlukla etrafındaki uyarıcılara ilişkin olarak yaşadığı tecrübelerden kaynaklı bilgi birikimine dayanmaktadır. Tutumun konusunu meydana getiren bir nesne, bir birey veya bir durum ile ilgili bu bilgiler de çoğunlukla kişinin, o nesne, birey veya olayla ilgili olarak yaşadığı tecrübeler ile elde edilir. Tutum konusuyla ilgili bilgiler, gerçeklerle ilgi düzeyi oranında sürekli veya geçici olur. Bilgi değiştiğinde tutum değişikliği de olabilir (İnceoğlu, 2010).

Tutumun bilişsel ögesi bir bireyin o tutum unsuru hakkındaki sahip olduğu bilgiler olarak açıklanabilir. Bir bireyin çalışma masasının değerli olması hakkındaki

düşüncesi, kadınların bir meslekte çalışmasının sakıncaları hakkındaki sahip olduğu fikirler, tutumun bilişsel ögesine örnek olarak verilebilir (Kağıtçıbaşı, 1983).

2.2.2.2.Duygusal Öge

Tutumun duygusal ögesi, tutumun bireyden bireye farklılaşan, gerçeklerle açıklanamayan, hoşlanma veya hoşlanmama durumunu oluşturur (Baysal ve Tekarslan, 1996).

Çevreyle ilgili bilgi, izlenim ve deneyimlerin sınıflandırılmasının yanı sıra bu sınıflandırmaların olumlu veya olumsuz durumlarla, istenen veya istenmeyen hedeflerle ilişkilendirilmesi söz konusudur. Bu ilişkinin olması tutumun duygusal ögesini ifade etmektedir. Bireyin tecrübeleri, bilgi düzeyi, yani bilişsel öge duygusal ögenin ortaya çıkmasında etkilidir. Kişinin bir tutum konusuyla ilgili olumlu veya olumsuz duygular içerisinde bulunması önceki deneyimleriyle ilişkilidir. Tutumun duygusal ögesi bireyin değerler sistemi ile yakında ilişkilidir. Birey, bir nesne, durum veya kişiyle iletişim kurarken sahip olduğu ya da içerisinde yer aldığı değer sistemi bireyin ilişki biçiminin oluşmasına etki eder. Duygusal ögenin davranışsal ögeyle de bir ilişkisi vardır. Fakat davranışsal öge genelde duygusal ögenin sonucu biçiminde gerçekleşir. Bireyin bir tutum konusuna ilişkin nasıl bir duygusal tepki içinde olduğunu anlayabilmek için o konuyla ilgili duygusal tepkinin davranışlarla ortaya çıkması gerekir. Dolayısıyla duygusal öge ve davranışsal ögenin arasında neden sonuç ilişkisinin bulunduğu söylenebilir (İnceoğlu, 2010).

Bireyin herhangi bir nesneyle karşılaştığı an o nesneye karşı bireyi olumlu veya olumsuz yanıt vermeye hazırlayan his durumu tutum olarak ifade edilebilir. Bahsedilen his durumu yani tutum, duyuşsal objelerin içerdiği alanlar ve sınıflandırma biçimlerine göre farklılık gösterebilir. Bunun nedeni ise her bir tutum konusunun, her birey veya toplum açısından farklı bir değere sahip olabilme durumudur (Anderson, 1988). Örneğin, bir toplum için sporun önemi büyükse o toplumun parçası olan bir birey televizyonda bir spor müsabakasına denk geldiğinde heyecan duyabilir. Fakat başka bir toplum için spor önemi büyük değilse o toplumun parçası olan bir birey de televizyon kanalında spor müsabakasına denk geldiğinde herhangi bir şey hissetmeyebilir.

Tutumun duygusal ögesi bir bireyin o tutum unsuruna karşı gözlenebilen duygusal tepkilerdir. Kalp çarpıntısı, heyecan hissi, terleme gibi fizyolojik tepkiler

ve sözsel tepkilerin hepsi duygusal ögenin içerisinde. Bir bireyin çalışma masasını sevmesi ve bunu ifade etmesi, eşinin çalışma isteğine sinirlenmesi ve bundan rahatsız olması, tutumun duygusal ögesine örnek gösterilebilir (Kağıtçıbaşı, 1983).

2.2.2.3.Davranışsal Öge

Bireyin belirli bir uyarıcı grubundaki tutum konusuyla ilgili davranış eğilimini gösteren öge davranışsal öge olarak adlandırılır. Davranış eğilimleri bireyin sözlerinden veya diğer hareketlerinden gözlemlenebilir. Bu durum bireyin alışkanlıkları, normları ve bahsedilen tutum nesnesiyle direkt ilişkili olmayan tutumlarının da etkisindedir. Bundan ötürü davranışsal ögeden bahsederken iki tip davranış birbirinden ayrı tutmak gerekir. Bu davranışlar, duygusal davranış ve kuralsal davranıştır. Duygusal davranış, tutum konusunun bireyin hoşuna giden veya gitmeyen bir olayla ilişkilendirilmesi sonucu oluşur. Kuralsal davranışta doğru olması gereken davranışın ne olduğu konusunda kişinin inançlarına dayanan davranış türüdür. Yani kuralsal davranışa göre geliştirilen tutumların kaynağında çoğunlukla akla ve mantığa dayalı ön görüşler yer alır (İnceoğlu, 2010).

Tutumun davranışsal ögesi bir bireyin o tutum unsuruna karşı gözlenebilen bütün davranışlarıdır. Sözel veya diğer davranışlar davranışsal ögenin içerisinde yer almaktadır. Bir bireyin çalışma masasını sürekli cilalaması, eşini bir işte çalıştırmaması, arkadaşına da eşini çalıştırmamasıyla ilgili tavsiyeler de bulunması tutumun davranışsal ögesine örnek olarak verilebilir (Kağıtçıbaşı, 1983).

Tutumun var olup olmadığı, onu yansıttığına inanılan bazı gözlenebilir davranışlar sonucu anlaşılmaktadır. Bir tutum nesnesine ilişkin davranış yoksa, bireyde tutum gizli olsa bile çevresindeki bireyler tarafından gözlemlenemeyeceği için varsayılmaz (Baysal, 1981).

2.2.3.Tutumların Oluşması

Tutumların oluşum aşaması karmaşık bir yapıdadır. Yapılan kurumsal çalışmalar tutumların oluşmasını, çoğunlukla öğrenme sürecine dayandırmaktadır. Fakat tutumların oluşmasında katkısı olan başka etkenlerde mevcuttur. Bu etkenler kalıtsal aktarım, fizyolojik etkenler, tutum konusu ile yüz yüze iletişim, kişilik, toplumsallaşma süreci, grup üyeliği ve sosyal sınıftır. Bu etkenlerden her biri, tutumun oluşmasına iki şekilde etki eder. İlk olarak, kişinin inanç sistemine tutumsal

orijinallik katar, sonrasında tutum sistemine değişme veya bütünleşme gibi dinamik özellikler katar (İnceoğlu, 2010).

Çoğu tutumun kaynağı bireyin çocukluk yıllarına dayanmakta ve genellikle doğrudan deneyim, pekiştirme, taklit ve sosyal öğrenme yolu ile edinilmektedir (Kağıtçıbaşı , 1999). Fakat bireyin elde ettiği tutumların kaynağı kişisel tecrübelerden çok, anne ve babalardır. İlkokul çağındaki çocuklar çeşitlik konularla ilgili tutumlardan bahsederken, sıklıkla anne veya babalarının söylemlerinden örnekler verirler (Morgan, 1995). Yapılan araştırmaların birçoğunda anne baba ve çocukların tutumları arasında yüksek korelasyon olduğu tespit edilmiştir (Munn et al., 1965). Jenings ve Niemi tarafından yapılan bir araştırmada, 1699 lise son sınıf öğrencisinden %74'ünün ebeveynlerinin bağlı bulunduğu din ya da mezhebe bağlı olduğu tespit edilmiştir. Bu benzerlik çok fazla olmamakla birlikte politik tercihler için de geçerlidir. Öğrencilerin %60'ının parti tercihi anne ve babalarıyla aynı olduğu saptanmıştır (Tavşancıl, 2018).

Bir bireyin tutumlarının birçoğu, 12 ile 30 yaşı arasında en son şeklini alır ve sonrasında çok az değişime uğrar. Tutumların kristalleştiği bu zaman dilimi, kritik dönem olarak ifade edilmektedir. Kritik dönem sürecince tutumların oluşmasında üç etkenin rolü vardır. Bu etkenler; akranlar, kitle iletişim araçları ve diğer kaynaklardan elde edilen bilgi ve eğitimidir. Kritik dönem ergenlik evresi (12-20 yaşı arası) ile ilk yetişkinlik (21-30 yaşı arası) olarak iki devreye ayrılır. Ergenlik evresinde bireyin tutumları şekillenmekte, ilk yetişkinlik devresindeyse gittikçe kristalleşmektedir. Ergen bir bireyin tutumları henüz kuvvetli biçimde benimsenmemiş, farklılaşabilen tutumlardır. Fakat yirmili yaşların ardından birçok konuda kendilerini bağlamaya başlarlar. Seçimlerde oy verirler, eğitimlerini tamamlarlar, kendilerine meslek seçerler ve evlenirler. O anda var olan tutumlar üzerine temellendirilen bu bağlanımlar, söz konusu tutumların katılaşmasına ve çok az değişebilir olmasına yol açabilir. Tutumlar, yirmili yaşların başından itibaren yaşam boyu ve bireyler daha tutucu olmaktadır. Bireylerin bu tutuculuğu, tutumlar kristalize olduktan sonra, tutumlarda meydana gelebilecek tek değişikliklerdir (Morgan, 1995).

2.3.Mesleki Tutum

Mesleki tutum kavramını açıklamadan önce meslek kavramını bilmek gerekmektedir. Meslek kavramı köken olarak İngilizce ‘profession’ (meslek) sözcüğünün ‘profes’ kökünden, Oxford sözlüğünde anlamı ‘dinsel düzen adına yemin etmekten’ gelmektedir (Sanlav, 2021). Meslek kavramının literatürde birçok tanımı mevcuttur. Genel olarak meslek insanların gelir elde etmek ve yaşamlarını sürdürebilmek amacıyla yaptıkları uğraş olarak tanımlanabilir.

Meslek belirli eğitimler neticesinde elde edilen sistematik bilgi ve beceriye dayalı, karşılığında gelir elde etmek amacıyla insanlara faydalı mal ve hizmet üretilen, toplum tarafından kuralları belirlenmiş olan faaliyetler olarak tanımlanmaktadır (Kuzgun, 2000).

Türk Dil Kurumu mesleği “belli bir eğitim ile kazanılan, sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş” olarak tanımlamıştır (TDK, 2022).

Diğer bir tanımda meslek “çevresindeki zorluklarla ve sorunlarla insanların başarılı bir şekilde baş edebilmesi için toplum ve kültür tarafından hizmet ettikleri amaçları dikkate alınarak sınıflandırılan ve adlandırılan faaliyet birimleri” olarak tanımlanmıştır (Yerxa, 1993). Bilimsel olarak meslek, özel bir uzmanlık alanı bilgisi, uzun ve sıkı biçimde akademik hazırlık süreci gerektiren bir iş olarak ifade edilebilir. Yaygın kullanımıyla meslek, bireyin geçimini sağlamak için yaptığı iş veya uğraş anlamına gelir (Tutkun ve Koç, 2008).

İnsanın meslek seçimi yaşamındaki önemli dönüm noktalarından birisidir. İnsanın yaptığı mesleği sevmesi kendisine olumlu bir yaşam tarzı kazandırabileceği gibi, ülkeye de olumlu getiriler sağlayacaktır. Bireyin mesleğini severek ve isteyerek yapmasının temel koşullarından bir tanesi mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip olmasıdır (Ertem ve Kete, 2015). Çağdaş toplumlar insan gücü planlamalarını yaparken ülkelerindeki genç nüfusun, meslek seçimi aşamasında doğru kararlar almalarını ve bu sayede seçtikleri mesleğe yönelik olumlu tutumlar edinmelerini sağlamak amacıyla önemli çalışmalar yapmaktadırlar (Bozdoğan vd., 2007). Bireylerin sahip olduğu tecrübeler, düşünceler ve koşullar onların etkileşim içinde oldukları nesnelere, durumlara, olgulara, fikirlere ve mesleklere yönelik tutumlarının oluşmasını sağlamaktadır (Eraslan ve Çakıcı, 2011).

Mesleki tutum bir mesleğin ideallerini bünyesinde bulunduran ve mesleki davranışlara temel olacak biçimde hizmet eden yatkınlık, duygu, heyecan ve düşünce olarak tanımlanabilir (Hammer, 2000).

Bireylerin çalıştıkları mesleğin işlevleri ve mesleğin toplumdaki yeriyle ilgili duygu ve düşünceleri, onların mesleki tutumlarını meydana getirir. Bireyin mesleğine karşı geliştirdiği tutum, bireyin o mesleğe yaklaşımı belirler. Mesleği sevip sevmemesi gibi duygular mesleki tutumun duygusal ögesini meydana getirir. Meslekle ilgili bilgi ve düşünceler mesleki tutumun zihinsel ögesini, duygusal ve bilişsel ögelere göre uygulanan mesleki faaliyetlerse mesleki tutumun davranış ögesini meydana getirir. Mesleki tutum ve motivasyon denildiğinde aklımıza kişinin mesleğine karşı tutumu ve onu en iyi şekilde yapmak için duyduğu ihtiyaç gelmektedir. Bireyin mesleğine bakışı, mesleğine karşı olumlu veya olumsuz tutumu, bu tutumun seviyesi gibi konular onun mesleki tutumunu gösterir (Kaya ve Nazıroğlu, 2008).

Bir başka tanımda ise mesleki tutum, kişinin kendi kariyer yaşamına özgü kişisel bir tutum şeklinde görülmekte ve kişinin kariyer amaçlarının gelişimi olarak ifade edilmektedir (Colarelli and Bishop, 1990).

Bireyler zaman içerisinde mesleklerine yönelik düşünsel ve duygusal olarak psikolojik yüklemelerde bulunurlar. Süreç içerisinde bu yüklemeleri davranışlarına yansıtırlar ve zamanla mesleklerine karşı tutum geliştirirler. Bu durumda her birey mesleğiyle ilgili belirgin davranışlara sahip olmaktadır. Bu davranışlar aynı mesleği yapan diğer bireylerde de görülebilir. Aynı mesleği yapan bireylerin mesleklerine yönelik benzer davranışlar geliştirmesi ve göstermesi o mesleğe yönelik tutum olarak adlandırılabilir (Korkmaz, 2009).

2.3.1. Antrenörlük Mesleğine Yönelik Tutum

Bireylerin yaşantı ve öğrenme süreci sonucunda, antrenörlük mesleğine yönelik zihinsel, duygusal ve davranışsal yaklaşımı antrenörlük mesleğine yönelik tutum olarak adlandırılır. Bireyin antrenörlük mesleğine yaklaşımı, mesleği toplum içerisinde nerede konumlandığı, mesleğe karşı hissettikleri, mesleğe bakış açısı, mesleğe karşı duygu, düşünce ve davranışları bu eğilim içerisinde yer almaktadır. Bu eğilim bireyler için olumlu ya da olumsuz olabilir. Tutumlar insanların doğuştan gelen özellikleri değildir. Bu nedenle tutumların oluşmasında bireyin çevreyle

etkileşiminin etkisi olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla bireylerin antrenörlük mesleğine yönelik olumlu bir tutum sergilemesinde çevresinin etkisi büyüktür.

Birey antrenörlük mesleğiyle ilgili pozitif düşünce ve inançlara sahipse bireyin antrenörlük mesleğine bilişsel olarak olumlu bir tutumu olduğundan, heyecan, istek, sevgi gibi duygusal eğilimi varsa antrenörlük mesleğine duygusal olarak olumlu bir tutumu olduğundan, mesleğe yönelik hal ve hareketlerde bulunuyorsa antrenörlük mesleğine davranışsal olarak olumlu bir tutumu olduğundan söz edilebilir. Bu durumda birey antrenörlük mesleğine yönelik olumlu bir tutum içerisindedir. Tüm bunlar bireyin antrenörlük mesleğini tercih etmesini ve bu meslekte başarılı olmasını sağlayabilir. Dolayısıyla birey mesleğini severek yapar, bunun sonucunda da hayatında daha mutlu olur. Bireyin bu durumu mesleğine olumlu katkı yapacağından sporcusunun ve ülke sporunun gelişimine katkı sağlar. Fakat birey olumlu olduğu gibi bu mesleğe karşı olumsuz tutumlar içerisinde de olabilir. Bu da onun antrenörlük mesleğini tercih etmemesine, etse dahi meslekte başarılı olmamasına sebep olabilir.

Bireylerin antrenörlük mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip olmaları, onların kişisel gelişimlerini sürekli devam ettirmelerini, mesleki görev ve sorumluluklarını gerektiği şekilde yerine getirmelerini, spor bilimleri alanında her daim gelişen bilimsel metotlara sahip olmalarını sağlarken, bilgi, birikim ve tecrübelerini sporcularına en iyi şekilde aktarmalarına olanak verir (Sarı ve Bulut, 2019).

Birey kişiliği, eğitimi, ailesi ve çevresiyle etkileşimi sonucu mesleklere yönelik tutumlar oluşturur. Aynı zamanda oluşan bu tutumlar birçok değişkene göre farklılık gösterebilirler. Antrenörlerin ve antrenör adayı bireylerin tutumları ve davranışları sporcuya, spor branşlarına, sporcunun yaşına, cinsiyetine ve buna benzer özelliklere göre farklılık gösterebilmektedir (Öner, 2017).

3.MATERYAL VE YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmada mevcut durumun tespiti amaçlandığı için tarama modeli türlerinden birisi olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde mevcut bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi hedefleyen araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmanın konusu olan şey, birey veya nesne, kendi şartları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmaktadır. Onları, herhangi bir biçimde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Tarama modelinin bir çeşidi olan ilişkisel tarama modeliyse, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya düzeyini belirlemeyi hedefleyen araştırma modelidir (Karasar, 2015).

3.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Spor Bilimleri Fakülteleri'nde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi'nde 2021-2022 akademik yılında öğrenim gören 414 öğrenci oluşturmaktadır.

3.3.Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak katılımcıların yaş, cinsiyet, lisanslı sporcu olma durumu, spor branşı, milli sporcu olma durumu, bölüm, sınıf ve spor yaşıyla ilgili sorulardan oluşan kişisel bilgi formu ile (Turğut vd., 2018) tarafından geliştirilen Antrenörlük Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1.Antrenörlük Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği

Antrenörlük Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (Turğut vd., 2018) tarafından geliştirilmiştir. Antrenörlük Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği, 15 maddeden oluşan Cronbach alfa (α) değeri 0,90 olan beşli likert tipli bir ölçektir. Ölçek antrenörlük mesleğine dönük olarak sevgi, ilgi, olumsuz tutum şeklinde 3 alt faktörden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan ifadeler 'Kesinlikle katılıyorum', 'Katılıyorum', 'Kısmen Katılıyorum', 'Katılmıyorum' ve 'Kesinlikle Katılmıyorum' biçiminde likert ölçeğine uygun olarak derecelendirilmiştir. Veriler analiz edilirken "kesinlikle katılıyorum" 5, "katılıyorum" 4, "kısmen katılıyorum" 3, "katılmıyorum" 2 ve

“kesinlikle katılmıyorum” 1, şeklinde puanlanmıştır. Olumsuz tutum maddeleri puanlanırken bu durumun tersi bir yöntem uygulanmıştır. Ölçekten alınacak en düşük puan 15 iken en yüksek puan 75’dir. Ölçekten elde edilen 15-27 puan arası “çok düşük tutum”, 28-39 puan arası “düşük tutum”, 40-51 puan arası “orta düzeyde tutum”, 52-63 puan arası “yüksek tutum” ve 64-75 puan arası “çok yüksek tutum” şeklinde ifade edilebilir.

3.4.Verilerin Analizi

Araştırmada kullanılan anketlerden elde edilen verilerin analizinde, SPSS 25.0 Paket Programı kullanılmıştır. Elde edilen verilerin normal dağılıp dağılmadığını test etmek için Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmış ve verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Karşılaştırmalar student-test, tek yönlü ANOVA ve LSD testleri ile belirlenmiştir. Anlamlılık seviyesi olarak da 0,05 seçilmiştir.

4.BULGULAR

Bu bölümde, araştırmada uygulanan çalışmaların sonucuna bağlı olarak spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi amacıyla elde edilen verilerin analizleri yer almaktadır.

Tablo 4.1. Katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımları

		n	%
Cinsiyet	Erkek	272	65,70
	Kadın	142	34,30
Lisanslı Sporculuk Durumu	Lisanslı Sporcu	284	68,60
	Lisanslı Sporcu Değil	130	31,40
Branş Kategorisi	Takım Sporları	193	46,62
	Bireysel Sporlar	221	53,38
Milli Sporculuk Durumu	Milli Sporcu	52	12,56
	Milli Sporcu Değil	362	87,44
Spor Yaşı	4 Yıl ve Altı	115	27,78
	5 Yıl ve Üzeri	299	72,22
Yaş Kategorisi	19 Yaş ve Altı	62	14,98
	20-21 Yaş	164	39,61
	22-23 Yaş	124	29,95
	24 Yaş ve Üzeri	64	15,46
Bölüm	BSÖ	101	24,40
	ANT	93	22,46
	SYB	163	39,37
	REK	57	13,77
Sınıf Düzeyi	1.Sınıf	75	18,12
	2.Sınıf	128	30,92
	3.Sınıf	126	30,43
	4.Sınıf	85	20,53

Tablo 4.1. incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %65,70'i erkek, %34,30'u ise kadın olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %59,90'ı lisanslı sporcu olduklarını belirtmişken %31,40'ı lisanslı sporcu olmadıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerden %46,62'si takım sporları ile uğraştıklarını, %53,38'ü ise bireysel sporlarla uğraştıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %12,56'sı milli sporcu iken, %87,44'ü milli sporcu değildir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %27,78'i 4 yıl ve altı spor yaptıklarını belirtirken, %72,22'si ise 5 yıl ve üzeri spor yaptıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya

katılan öğrencilerin %14,98'i 19 yaş ve altı, %39,61'i 20-21 yaş, %29,95'i 22-23 yaş ve %15,46'sı 24 yaş ve üzeridir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %24,40'ı beden eğitimi ve spor öğretmenliği, %22,46'sı antrenörlük eğitimi, %39,37'si spor yöneticiliği, %13,77'si rekreasyon bölümlerinde öğrenim gördüklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %18,12'si 1.sınıfta, %30,92'si 2.sınıfta, %30,43'ü 3.sınıfta, %20,53'ü 4.sınıfta öğrenim görmektedirler.

Tablo 4.2. Katılımcıların ölçekten aldıkları toplam tutum puanları

		n	Ort.
Cinsiyet	Erkek	272	65,88
	Kadın	142	68,74
Lisanslı Sporculuk Durumu	Lisanslı Sporcu	284	67,82
	Lisanslı Sporcu Değil	130	64,69
Branş Kategorisi	Takım Sporları	193	66,46
	Bireysel Sporlar	221	67,21
Milli Sporculuk Durumu	Milli Sporcu	52	66,38
	Milli Sporcu Değil	362	66,93
Spor Yaşı	4 Yıl ve Altı	115	63,06
	5 Yıl ve Üzeri	299	68,32
Yaş Kategorisi	19 Yaş ve Altı	62	65,37
	20-21 Yaş	164	68,34
	22-23 Yaş	124	66,15
	24 Yaş ve Üzeri	64	65,88
	Toplam	414	66,86
Bölüm	BSÖ	101	64,51
	ANT	93	69,80
	SYB	163	66,35
	REK	57	67,68
	Toplam	414	66,86
Sınıf Düzeyi	1.Sınıf	75	66,86
	2.Sınıf	128	66,36
	3.Sınıf	126	67,72
	4.Sınıf	85	66,34
	Toplam	414	66,86

Araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının ölçekten aldıkları toplam puanlara göre çok yüksek olduğu tespit edilmiştir. Spor yaşı incelendiğinde ise 5 yıl ve üzeri spor yapan öğrencilerin çok yüksek, 4 yıl ve altı spor yapan öğrencilerin ise yüksek tutum düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.3. Cinsiyete göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları

	Cinsiyet	n	Ort.	S.S.	t	p
Sevgi	Erkek	272	34,67	5,99	-2,335	0,020*
	Kadın	142	36,07	5,40		
İlgi	Erkek	272	18,89	4,52	-0,701	0,484
	Kadın	142	19,20	4,12		
Olumsuz Tutum	Erkek	272	12,32	3,16	-3,827	0,001**
	Kadın	142	13,46	2,25		
Toplam Puan	Erkek	272	65,88	10,96	-2,659	0,008*
	Kadın	142	68,74	9,20		

*p<0,05 ve **p<0,001

Araştırmada cinsiyet değişkenine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları incelendiğinde sevgi ve olumsuz tutum alt boyutu ile toplam ölçek puanında anlamlı farklılık bulunmuştur (p<0,05 ve p<0,001). Kadınların sevgi ve olumsuz tutum alt boyutu ile toplam ölçek puanları erkeklere göre daha yüksek çıkmıştır. İlgi alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>0,05).

Tablo 4.4. Lisanslı sporculuk durumuna göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları

	Lisanslı Sporculuk Durumu	n	Ort.	S.S.	t	p
Sevgi	Lisanslı Sporcu	284	35,70	5,74	2,924	0,004*
	Lisanslı Sporcu Değil	130	33,91	5,84		
İlgi	Lisanslı Sporcu	284	19,42	4,21	3,042	0,003*
	Lisanslı Sporcu Değil	130	18,02	4,60		
Olumsuz Tutum	Lisanslı Sporcu	284	12,70	3,11	-0,199	0,842
	Lisanslı Sporcu Değil	130	12,76	2,50		
Toplam Puan	Lisanslı Sporcu	284	67,82	10,38	2,841	0,005*
	Lisanslı Sporcu Değil	130	64,69	10,37		

*p<0,05

Araştırmada lisanslı sporculuk durumu değişkenine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında sevgi ve ilgi alt

boyutu ile toplam ölçek puanında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Elde edilen verilere bakıldığında lisanslı sporcuların sevgi ve ilgi alt boyutları ile toplam ölçek puanları lisanlı olmayan sporculara göre daha yüksek çıkmıştır. Olumsuz tutum alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 4.5. Branş kategorisine göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları

	Branş Kategorisi	n	Ort.	S.S.	t	p
Sevgi	Takım Sporları	193	34,99	6,13	-0,522	0,602
	Bireysel Sporlar	221	35,29	5,57		
İlgi	Takım Sporları	193	18,92	4,40	-0,338	0,735
	Bireysel Sporlar	221	19,06	4,38		
Olumsuz Tutum	Takım Sporları	193	12,55	2,83	-1,043	0,298
	Bireysel Sporlar	221	12,86	3,01		
Toplam Puan	Takım Sporları	193	66,46	10,82	-0,724	0,469
	Bireysel Sporlar	221	67,21	10,16		

Araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında branş kategorisi değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 4.6. Milli sporculuk durumuna göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları

	Milli Sporculuk Durumu	n	Ort.	S.S.	t	p
Sevgi	Milli Sporcu	52	34,50	5,91	-0,860	0,391
	Milli Sporcu Değil	362	35,24	5,82		
İlgi	Milli Sporcu	52	19,69	3,73	1,227	0,220
	Milli Sporcu Değil	362	18,90	4,46		
Olumsuz Tutum	Milli Sporcu	52	12,19	3,46	-1,378	0,169
	Milli Sporcu Değil	362	12,79	2,84		
Toplam Puan	Milli Sporcu	52	66,38	9,30	-0,350	0,727
	Milli Sporcu Değil	362	66,93	10,63		

Araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında milli sporculuk durumuna göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 4.7. Spor yaşına göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları

	Spor Yaşı	n	Ort.	S.S.	t	p
Sevgi	4 Yıl ve Altı	115	32,64	5,51	-5,624	0,001**
	5 Yıl ve Üzeri	299	36,11	5,67		
İlgi	4 Yıl ve Altı	115	18,00	4,31	-2,890	0,004*
	5 Yıl ve Üzeri	299	19,38	4,36		
Olumsuz Tutum	4 Yıl ve Altı	115	12,42	2,89	-1,284	0,200
	5 Yıl ve Üzeri	299	12,83	2,94		
Toplam Puan	4 Yıl ve Altı	115	63,06	9,72	-4,695	0,001**
	5 Yıl ve Üzeri	299	68,32	10,39		

* $p<0,05$ ve ** $p<0,001$

Araştırmada spor yaşı değişkenine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları incelendiğinde sevgi ve ilgi alt boyutu ile toplam ölçek puanında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$ ve $p<0,001$). Olumsuz tutum alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). 5 yıl ve üzeri spor yaşı olanlar sevgi ve ilgi alt boyutu ile toplam ölçek puanında 4 yıl ve altı spor yaşı olanlardan daha yüksek puan almışlardır.

Tablo 4.8. Yaş kategorisine göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları

	Yaş Kategorisi	n	Ort.	S.S.	F	p	Fark
Sevgi	19 Yaş ve Altı	62	34,00	5,53	3,135	0,025*	2>1
	20-21 Yaş	164	36,20	5,12			
	22-23 Yaş	124	34,41	6,60			
	24 Yaş ve Üzeri	64	34,63	5,93			
	Toplam	414	35,15	5,83			
İlgi	19 Yaş ve Altı	62	18,19	4,67	0,990	0,397	
	20-21 Yaş	164	19,10	4,19			
	22-23 Yaş	124	19,00	4,70			
	24 Yaş ve Üzeri	64	19,48	3,92			
	Toplam	414	19,00	4,38			
Olumsuz Tutum	19 Yaş ve Altı	62	13,18	2,26	3,660	0,013*	1>4
	20-21 Yaş	164	13,04	2,81			
	22-23 Yaş	124	12,54	3,05			
	24 Yaş ve Üzeri	64	11,77	3,34			
	Toplam	414	12,72	2,93			
Toplam Puan	19 Yaş ve Altı	62	65,37	10,24	1,903	0,128	
	20-21 Yaş	164	68,34	9,73			
	22-23 Yaş	124	66,15	11,49			
	24 Yaş ve Üzeri	64	65,88	10,20			
	Toplam	414	66,86	10,47			

* $p<0,05$

Araştırmada yaş kategorisi değişkenine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında sevgi ve olumsuz tutum alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Sevgi alt boyutunda 20-21 yaş grubunun puanı 19 yaş ve altındaki gruba göre daha yüksek çıkmıştır. Olumsuz tutum alt boyutunda ise 19 yaş ve altındaki grupların puanı 24 yaş ve üzerindeki

göre daha yüksek çıkmıştır. İlgi alt boyutunda ve toplum puanda ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 4.9. Öğrenim görülen bölüme göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları

	Bölüm	n	Ort.	S.S.	F	p	Fark
Sevgi	BSÖ	101	33,70	6,32	4,133	0,007*	2,4>1 2>3
	ANT	93	36,53	6,20			
	YÖN	163	35,04	5,05			
	REK	57	35,77	5,91			
	Toplam	414	35,15	5,83			
İlgi	BSÖ	101	18,00	4,71	3,530	0,015*	2>1
	ANT	93	20,00	4,38			
	YÖN	163	18,93	4,04			
	REK	57	19,30	4,44			
	Toplam	414	19,00	4,38			
Olumsuz Tutum	BSÖ	101	12,81	2,74	1,917	0,126	
	ANT	93	13,27	2,39			
	YÖN	163	12,37	3,09			
	REK	57	12,61	3,46			
	Toplam	414	12,72	2,93			
Toplam Puan	BSÖ	101	64,51	11,38	4,487	0,004*	2>1 2>3
	ANT	93	69,80	10,44			
	YÖN	163	66,35	9,58			
	REK	57	67,68	10,33			
	Toplam	414	66,86	10,47			

* $p<0,05$

Araştırmada öğrenim görülen bölüm değişkenine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları incelendiğinde sevgi ve ilgi alt boyutu ile toplam ölçek puanında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Sevgi alt boyutu incelendiğinde antrenörlük eğitimi ve rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin puanı beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. Aynı zamanda antrenörlük eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin puanı spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. İlgi alt boyutu incelendiğinde antrenörlük eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin puanı beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. Toplam ölçek puanında ise antrenörlük eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin puanının beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Olumsuz tutum alt boyutu incelendiğinde ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 4.10. Sınıf düzeyine göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumun karşılaştırma sonuçları

	Sınıf	n	Ort.	S.S.	F	p
Sevgi	1.Sınıf	75	34,84	5,57	0,515	0,672
	2.Sınıf	128	34,90	5,80		
	3.Sınıf	126	35,68	6,04		
	4.Sınıf	85	35,01	5,82		
	Toplam	414	35,15	5,83		
İlgi	1.Sınıf	75	19,07	4,81	0,720	0,541
	2.Sınıf	128	18,76	4,26		
	3.Sınıf	126	19,43	4,20		
	4.Sınıf	85	18,65	4,47		
	Toplam	414	19,00	4,38		
Olumsuz Tutum	1.Sınıf	75	12,95	2,46	0,212	0,888
	2.Sınıf	128	12,70	3,02		
	3.Sınıf	126	12,61	3,07		
	4.Sınıf	85	12,68	2,99		
	Toplam	414	12,72	2,93		
Toplam Puan	1.Sınıf	75	66,85	10,45	0,450	0,717
	2.Sınıf	128	66,36	10,32		
	3.Sınıf	126	67,72	10,56		
	4.Sınıf	85	66,34	10,67		
	Toplam	414	66,86	10,47		

Araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları sınıf düzeyine göre farklılık göstermemiştir ($p>0,05$).

5.TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının çok yüksek düzeyde, lisanslı sporcu olmayan öğrencilerin tutumlarının ise yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında cinsiyet, lisanslı sporculuk durumu, spor yılı, yaş kategorisi ve öğrenim görülen bölüm değişkenlerine göre anlamlı bir ilişki bulunurken; milli sporculuk durumu, branş kategorisi, sınıf düzeyi ve spor yaşı değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmamızda elde ettiğimiz bulguları ilgili literatürdeki diğer çalışmalarla karşılaştırırken spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarıyla ilgili yapılan çalışmaların yanı sıra öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve spora yönelik tutumları gibi benzer çalışmalar da kullanılmıştır. Başarılı antrenörler aynı zamanda etkin birer öğretmen olduğu ifadesi pek çok insan tarafından kabul edilmektedir. Antrenörlerin de öğretmenlerin öğrencilerine uyguladığı gibi, sporcularına etkinliği ispatlanmış davranışlar sergilemek ve antrenmanlar yaptırmak gibi profesyonel görevleri vardır (Altan, 2019). Spor kavramı ise antrenörlük ve beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleklerinin temelini oluşturmaktadır.

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının ölçekten aldıkları toplam puana göre incelendiğinde, cinsiyete, lisanslı sporculuk durumuna, branş kategorisine, milli sporculuk durumuna, öğrenim görülen bölüme ve sınıf düzeyine göre çok yüksek olduğu tespit edilmiştir. Spor yaşı incelendiğinde ise 5 yıl ve üzeri spor yapan öğrencilerin çok yüksek, 4 yıl ve altı spor yapan öğrencilerin ise yüksek tutum düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Antrenörlük mesleğini yapanların genellikle geçmişlerinde sporcu ya da sporun içinden gelmiş kişiler olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının çok yüksek düzeyde çıkması spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sporcu olmalarından, spor eğitimi almalarından ya da sporcu geçmişlerinin olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. 5 yıl ve üzeri spor yapan öğrencilerle 4 yıl ve altı spor yapan öğrencilerin tutum düzeyleri arasındaki farklılığın, antrenörlük mesleğini tercih etme isteğinin, spor tecrübesinin ve

antrenörlerle iletişimin 5 yıl ve üzeri spor yapan öğrencilerde daha fazla olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmamızda cinsiyet değişkenine göre spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında sevgi ve olumsuz tutum alt boyutu ile toplam ölçek puanında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$ ve $p<0,001$). Kadınların sevgi ve olumsuz tutum alt boyutu ile toplam ölçek puanları erkeklere göre daha yüksek çıkmıştır. İlgi alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Sarı ve Bulut (2020) çalışmalarında antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarda kadın ve erkek katılımcılar arasında sevgi, ilgi, olumsuz tutum ve toplam tutum puanlarında anlamlı farklılık olmadığını belirlemişlerdir. Kayhan ve Erdem (2019) çalışmalarında cinsiyet değişkenine göre olumsuz tutum alt boyutunda erkek öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunurken, sevgi, ilgi ve toplam puanlarda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Çelik vd. (2021) çalışmalarında cinsiyet değişkenine göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarda anlamlı farklılık tespit etmemişlerdir. Duman (2018) çalışmasında cinsiyet değişkenine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum davranışlarının karşılaştırılmasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. İslam ve İmamoğlu (2019) çalışmalarında öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin öğretmenlik mesleği toplam tutum puanları alt boyutunda anlamlı farklılık bulunmamıştır. Araştırmamızda kadın öğrencilerin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları erkek öğrencilere göre daha yüksek çıkarken antrenörlük ya da öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarla ilgili yapılan diğer çalışmalarda bu durumun cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Koçak (2020) çalışmasında kadın ve erkek antrenör adaylarının motivasyon, oyun stratejileri, teknik eğitimi ve fiziksel kondisyon boyutlarında öz yeterlik seviyelerinde anlamlı farklılığa rastlamamıştır. Bu bağlamda kadın ve erkek antrenör adaylarının öz yeterlik düzeylerinin farklılık göstermemesinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında da farklılığı ortadan kaldırdığı düşünülmektedir. Cinpolat vd. (2016) çalışmalarında cinsiyet değişkenine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarda kadınlar lehine anlamlı farklılığa rastlamışlardır. Aydılek (2019) çalışmasında cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutumların kadın katılımcılarda erkek katılımcılardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Aynı çalışmada kadın katılımcıların mesleğe yönelik tutum ölçeği sevgi

alt boyutundan aldığı puanların erkek katılımcılardan daha yüksek olduğunu bulmuştur. Dolayısıyla kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre öğretmenlik mesleğine yönelik daha sevgiye dayalı bir tutum içerisinde olduğunu belirtmiştir. Doğaner ve Özbek (2019) çalışmalarında cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkek öğretmen adaylarının öğretmenliğe yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık bulmuşlardır. Kadın beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenliğe yönelik tutumlarının, erkek beden eğitimi öğretmen adaylarına göre olumlu olduğunu saptamışlardır. Üzüm (2019) çalışmasında cinsiyet değişkenine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları arasında kadın adaylar lehine anlamlı farklılık bulmuştur. Bakırcı (2015) çalışmasında cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki tutum toplam puanlarında anlamlı farklılık bulmuştur. Buna göre kadın beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleki tutum toplam puanları erkek beden eğitimi öğretmeni adaylarına göre daha yüksektir. Araştırmamızda da antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının toplam puanı ve sevgi alt boyutu puanı kadınlar lehine daha yüksek çıkmıştır. Dolayısıyla çalışmamızda ve benzer çalışmalarda kadın öğrencilerin antrenörlük ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Mutlu vd. (2018) antrenör adaylarının iletişim ve liderlik becerilerini inceledikleri çalışmalarında antrenör adaylarının insana yönelik liderlik alt boyutunda ve iletişim becerilerinde kadın antrenör adaylarının erkeklere göre iyi düzeyde olduğunu tespit etmişlerdir. Alemdağ vd. (2014) çalışmalarında beden eğitimi öğretmeni adaylarının akademik motivasyon düzeylerinin kadınlarda daha yüksek düzeyde olduğunu saptamışlardır. Bu çalışmalar ışığında kadınların iletişim ve liderlik becerileri ile akademik motivasyonlarının erkeklere göre daha yüksek olması, kadınların antrenörlük ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu çalışmaların sonuçlarını destekler niteliktedir. Çünkü antrenörlük ve öğretmenlik mesleği iletişim becerileri ve liderlik özelliklerini etkili bir biçimde kullanmayı gerektiren meslek dallarıdır. Sonuç olarak literatürdeki bazı çalışmalar, çalışmamızla benzer olarak kadınların antrenörlük ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının erkeklere göre daha yüksek olduğunu, bazı çalışmalar da tutumlar arasında herhangi bir farklılık olmadığını göstermektedir.

Araştırmamızda lisanslı sporculuk durumu değişkenine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında sevgi ve ilgi alt

boyutu ile toplam ölçek puanında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < 0,05$). Elde edilen verilere bakıldığında lisanslı sporcuların sevgi ve ilgi alt boyutları ile toplam ölçek puanları lisanslı olmayan sporculara göre daha yüksek çıkmıştır. Olumsuz tutum alt boyutunda ise anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Sarı ve Bulut (2020) çalışmalarında aktif şekilde spor yapan ve aktif şekilde spor yapmayan öğrencilerin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında sevgi, ilgi, olumsuz tutum ve toplam tutum puanlarında anlamlı farklılık olmadığını belirlemişlerdir. Bu durumun, aktif sporcu olan ve olmayan öğrencilerin spor bilimleri fakültesi öğrencileri olmaları ve spor eğitimi dersleri almalarından dolayı ortaya çıktığı söylenebilir. Her ne kadar aktif sporcuların antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek çıkması düşünülse de öğrencilerin spor eğitimi almaları ve sporla iç içe olmalarının bu farklılığı ortadan kaldırdığı söylenebilir. Aksoy vd. (2020) üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarını inceledikleri çalışmalarında, spora yönelik tutum puanları, sporcu lisansı olup olmasına göre karşılaştırıldığında sporcu lisansı olan öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada lisanslı sporcu olan üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının yüksek çıkmasının nedeninin lisanslı olmayan üniversite öğrencilerinin sporla daha önce hiç ilgisinin olmamasından kaynaklandığı düşünülebilir. Lisanslı sporcu olan ve lisanslı sporcu olmayan öğrencilerin tutumlarının farklılık göstermemesinin, öğrencilerin spor bilimleri fakültesinde öğrenim görmeleri, spor ile ilgili eğitim almaları ve antrenör olmak istemelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında branş kategorisi değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$). Kayhan ve Erdem (2019) spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin antrenörlük mesleğine tutumlarını inceledikleri çalışmalarında branş kategorisi değişkenine göre alt boyutlarda ve toplam tutumda anlamlı bir farklılık bulmamışlardır. Aydilek (2019) çalışmasında öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları branş kategorisi değişkenine göre incelediğinde anlamlı farklılık bulmamıştır. Aynı çalışmada bireysel ve takım sporu yapan beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının sevgi alt boyutunda anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. İslam ve İmamoğlu (2019) çalışmalarında spor branşının olup olmaması değişkeni açısından spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin öğretmenlik mesleği toplam tutum puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir

değişim bulmamışlardır. Bakırcı (2015) çalışmasında beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleki tutumlarının branş kategorisi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Bu bağlamda benzer bazı çalışmalarda da branş kategorisine yani bireysel veya takım sporcusu olma durumu değişkenine göre antrenörlük ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarda herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu durumun öğrencilerin spor eğitimi almaları, bireysel ya da takım sporcusu olmaları ve antrenörlerle sürekli iletişim halinde olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında milli sporculuk durumuna göre anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Sarı ve Bulut (2020) çalışmalarında kendi branşlarında milli sporcu olmuş antrenör adayları ile milli sporcu olmamış antrenör adaylarının antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında sevgi, ilgi, olumsuz tutum ve toplam tutum puanlarında anlamlı farklılık olmadığını belirlemişlerdir. Aydilek (2019) çalışmasında öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları milli sporculuk durumu değişkenine göre incelediğinde anlamlı farklılık bulmamıştır. Aynı çalışmada katılımcıların millilik durumuna göre mesleğe yönelik tutum ölçeğindeki sevgi alt boyutuna ait maddelere verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmiştir. Bu bağlamda benzer bazı çalışmalarda da milli sporculuk durumu değişkenine göre antrenörlük veya öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarda herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Milli sporcu olan ve olmayan öğrencilerin aktif sporcu veya sporcu geçmişleri olduğu için antrenörlük mesleğine yönelik benzer tutumlara sahip oldukları söylenebilir.

Araştırmamızda spor yaşı değişkenine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında sevgi, ilgi alt boyutu ile toplam ölçek puanında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$ ve $p<0,001$). Olumsuz tutum boyutunda ise anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Beş yıl ve üzeri spor yaşı olanlar, sevgi ve ilgi alt boyutu ile toplam ölçek puanında 4 yıl ve altı spor yaşı olanlara göre daha yüksek puan almışlardır. Bu bağlamda antrenörlük mesleğine yönelik tutumlar spor yaşı arttıkça artmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin ilgili spora daha erken yaşta başlamalarının bu yönden olumlu katkı sağlayabileceği söylenebilir. Erken yaşta spora başlama öğrencilerin spor ve antrenörlük mesleğiyle ilgili tecrübelerini arttıracaktır. Beş yıldan fazla sporculuk

geçmişine sahip olmak, antrenmanlarda, müsabakalarda ve sosyal hayatta öğrencilerin antrenörleri yakından gözlemlmelerini, antrenörleri rol model almalarını ve antrenörlük mesleğine yönelik olumlu tutum geliştirmelerini sağlayabilir. Bu durumda beş yıl ve üzeri spor yaşı olan öğrencilerin antrenörlük mesleğine daha yatkın oldukları düşünülebilir. Dört yıl ve altı spor yaşı olan öğrencilerin ise sporla ilgili tecrübelerinin yeterli düzeyde olmamasından dolayı antrenörlük mesleğine yönelik olumlu tutum geliştirmelerinin 5 yıl ve üzeri spor yaşı olan öğrencilere göre daha zor olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla yüksek spor yaşının antrenörlük mesleğine yönelik tutumu olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Selağzı ve Çepikkurt, (2014) çalışmalarında antrenör ile beraber çalışılan süre arttıkça antrenör sporcu arasındaki bağlılık puanının da arttığını tespit etmişlerdir. Bu durumu antrenör ile beraber çalışılan süre, birlikte geçirilen zaman ve paylaşımlar arttıkça antrenör-sporcu arasındaki bağlılığın da artacağı şeklinde yorumlamışlardır. Akbay ve Kuru (2011) ise çalışmalarında erkek futbolcuların spor yaşı arttıkça antrenörleriyle olan iletişim düzeylerinin de arttığını saptamışlardır. Dolayısıyla sporcuların antrenörle birlikte çalıştıkları sürenin ve spor yaşlarının artması, onların antrenöre bağlılıklarının ve antrenörle iletişimlerinin daha iyi düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu çalışmalar, 5 yıl ve üzeri spor yaşı olan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin, 4 yıl ve altı spor yaşı olan öğrencilere göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek tespit edildiği çalışmamızın sonucunu destekler niteliktedir.

Araştırmamızda yaş kategorisi değişkenine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında sevgi ve olumsuz tutum alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Sevgi alt boyutunda 20-21 yaş grubunun puanı 19 yaş ve altındaki öğrenci grubuna göre daha yüksek çıkmıştır. Olumsuz tutum alt boyutunda ise 19 yaş ve altındaki öğrenci grubunun puanı 24 yaş ve üzerindeki öğrenci grubuna göre daha yüksek çıkmıştır. İlgi alt boyutunda ve toplum puanda ise anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Kayhan ve Erdem (2019) çalışmalarında yaş değişkenine göre sevgi alt boyutundaki sıralamaların ortalamaları arasındaki farkı istatistiksel olarak anlamlı bulmuşlardır. Analizlerin sonucunda ise farklılığın 19 yaş ve altı öğrenciler ile 20-21 yaş ve 22-23 yaş grubu öğrenciler arasında 19 yaş ve altı öğrenciler grubu lehine gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Cinpolat vd. (2016) çalışmalarında öğretmenlik mesleğine yönelik

tutumlarının yaş değişkenine göre 24 yaş ve üzeri grubun tutumlarının 23 yaş ve altı gruplardan anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu tespit etmişlerdir. Üzüm (2019) çalışmasında yaş değişkenine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları arasında belirgin farklılık bulmamıştır. İslam ve İmamoğlu (2019) çalışmalarında yaş değişkeni açısından spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin öğretmenlik mesleği toplam tutum puanında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulmamışlardır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde yaş kategorisine göre sevgi ve olumsuz tutum alt boyutlarında farklılıklar olduğu görülse de Cinpolat vd. (2016) çalışmalarındaki 24 yaş ve üzeri grubun öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının 23 yaş ve altı gruba göre daha yüksek tespit edildiği durum hariç toplam tutum puanlarında herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu durum spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin yaş grubu ne olursa olsun antrenörlük veya öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında farklılık olmadığını göstermektedir. Bu durumu Ginzberg ve arkadaşlarının mesleki gelişim kuramı ile açıklamak da mümkündür. Ginzberg mesleki gelişim dönemlerini 5-11 yaş arası 'fantezi', 11-17 yaş arası 'geçici', 17-24 yaş arası ise 'gerçekçi' dönem olarak sınıflandırmıştır. Ginzberg gerçekçi dönemi de kendi içinde üç aşamaya ayırmıştır. Bunlar; gençlerin meslek seçimi yapmalarına yardımcı olacak bilgileri edinmeye çalıştıkları 'Keşfetme-Araştırma (17-18 yaş)' aşaması, gençlerin çeşitli faktörleri değerlendirerek bir amaca dayandırması 'Billurlaşma (19-21 yaş)' aşaması ve gençlerin kararların kesinleşmesi ve özel planlamalar yaptığı 'Belirleme (21-24 yaş)' aşamasıdır (Yavuzaslan ve Dağlıoğlu, 2019). Bu bağlamda araştırmamıza katılan spor bilimleri fakültesi öğrencileri Ginzberg'in mesleki gelişim kuramına göre gerçekçi dönemde yer almaktadır. Dolayısıyla bu öğrenciler mesleki tercihleri ile ilgili kararları vermiş ve bu kararları kesinleştirme aşamasındadır. Bundan dolayı yaş kategorilerine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında farklılık olmadığı düşünülebilir.

Araştırmamızda öğrenim görülen bölüm değişkenine göre spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında sevgi ve ilgi alt boyutu ile toplam ölçek puanında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Sevgi alt boyutu incelendiğinde antrenörlük eğitimi ve rekreasyon bölümü öğrencilerinin puanı beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümündeki öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. Aynı zamanda antrenörlük eğitimi bölümünün puanı spor yöneticiliği

bölümüne göre daha yüksek çıkmıştır. İlgi boyutunda antrenörlük eğitimi bölümünün puanı beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümüne göre daha yüksek çıkmıştır. Toplam ölçek puanında ise antrenörlük eğitimi bölümünün puanının beden eğitimi ve spor öğretmenliği ve spor yöneticiliği bölümüne göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Olumsuz tutum alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Kayhan ve Erdem (2019) çalışmalarında bölüm değişkenine göre sevgi, ilgi, olumsuz tutum alt boyutunda ve toplam puanlarda anlamlı farklılık bulmuşlardır. Sevgi alt boyutu incelendiğinde anlamlı farkın antrenörlük eğitimi ve rekreasyon bölümü öğrencileri arasında antrenörlük eğitimi öğrencileri lehine olduğunu belirlemişlerdir. İlgi alt boyutu incelendiğinde anlamlı farkın antrenörlük eğitimi öğrencileri ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümü öğrencileri arasında antrenörlük eğitimi öğrencileri lehine olduğunu belirlemişlerdir. Olumsuz tutum alt boyutu incelendiğinde anlamlı farkın antrenörlük eğitimi ve rekreasyon bölümü öğrencileri arasında rekreasyon bölümü öğrencileri lehine olduğunu belirlemişlerdir. Toplam puanlar incelendiğinde ise anlamlı farkın antrenörlük eğitimi öğrencileri ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümü öğrencileri arasında antrenörlük eğitimi öğrencileri lehine olduğunu belirlemişlerdir. Kayhan ve Erdem (2019), çalışmaları ile çalışmamız arasında benzer sonuçların olduğu görülmektedir. Aydilek (2019) çalışmasında bölüm değişkenine göre öğretmenlik bölümü öğrencileri ile diğer beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Aynı çalışmada öğretmenlik bölümü öğrencileri ile diğer beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumunun sevgi alt boyutunda anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Alparslan ve Kılıcıgil (2005) çalışmalarında öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm ile sahip olmak istedikleri meslek arasında bağlılık olduğunu tespit etmişlerdir. Antrenörlük eğitimi öğrencilerinin %86,13'ü meslekleriyle ilgili özel veya devlet işinde çalışmak istedikleri, beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin %90,69'ü meslekleriyle ilgili özel veya devlet işinde çalışmak istedikleri ve spor yöneticiliği öğrencilerinin %88'i meslekleriyle ilgili özel veya devlet işinde çalışmak istedikleri sonucuna ulaşmışlardır. Alparslan ve Kılıcıgil (2005) çalışmalarında antrenörlük eğitimi öğrencilerin %86,13'ünün meslekleriyle ilgili bir işte çalışmak istemeleri ile çalışmamızda ortaya çıkan antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin diğer bölümlere göre antrenörlük mesleğine yönelik daha

yüksek tutumlarının olması arasında benzerlik olduğu söylenebilir. Doğaner ve Özbek (2019) çalışmalarında bölüm değişkenine göre öğretmenlik bölümünde öğrenim gören ve formasyon eğitimi alan beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında fark bulmamışlardır. Her iki grupta da öğretmenliğe ilişkin tutumun olumlu olduğu saptanmıştır. İslam ve İmamoğlu (2019) çalışmalarında bölüm değişkeni açısından spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin öğretmenlik mesleği toplam tutum puanlarında anlamlı farklılığın olmadığı sonucunu bulmuşlardır. Antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin antrenörlük mesleğine ilgi duydukları için bu bölümü tercih ettiklerinin düşünülmesi ve antrenörlük eğitimi dersleri almaları mesleğe yönelik tutumlarının yüksek çıkmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla antrenörlük eğitimi bölümü öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının diğer bölümlerden yüksek çıkmasının normal olduğu düşünülmektedir.

Araştırmamızda spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları sınıf düzeyine göre farklılık göstermemiştir ($p>0,05$). Sarı ve Bulut (2020) çalışmalarında sınıf düzeyine antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında sevgi, ilgi ve toplam tutum puanlarında anlamlı bir farklılık olduğunu belirlemişlerdir. Sevgi alt boyutunda 3. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin 4. ve 1. sınıf öğrencilerine göre; ilgi alt boyutunda 4. sınıf öğrencilerine göre; toplam tutum puanında ise 1., 2. ve 4. sınıf öğrencilerine göre anlamlı olarak daha düşük puana sahip olduğunu belirlemişlerdir. Olumsuz tutum alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık olmadığını belirlemişlerdir. Çalışmamızda antrenörlük mesleğine yönelik tutumların sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşmadığı görülürken Sarı ve Bulut(2020) çalışmalarında 3. sınıf öğrencilerinin 1., 2. ve 4. sınıf öğrencilerine göre daha yüksek tutumda olduklarını belirtmişlerdir. Aydilek (2019) çalışmasında öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları sınıf düzeyi değişkenine göre incelediğinde anlamlı farklılık bulmamıştır. Aynı çalışmada farklı sınıf düzeyindeki beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının sevgi alt boyutunda anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmiştir. İslam ve İmamoğlu (2019) çalışmalarında sınıf düzeyleri değişkenine göre spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin öğretmenlik mesleği toplam tutum puanlarında anlamlı farklılık bulmamışlardır. Duman (2018) çalışmasında sınıf düzeyi değişkenine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum davranışlarının karşılaştırılmasında anlamlı farklılık bulmamıştır. Üzüm (2019)

çalışmasında sınıf düzeyi değişkeni açısından öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarında 4. sınıf öğrencileri ile 1. ve 2. sınıf öğrencileri arasında belirgin farklılık görüldüğünü belirtmiştir. Bakırcı (2015) çalışmasında beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki tutumlarının sınıf düzeyi değişkenine göre mesleki tutum toplam puanlarında anlamlı farklılıklar bulmuştur. Buna göre 1.sınıf öğretmen adaylarının mesleki tutum toplam puanlarının 4. sınıf öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Araştırmamızda ve benzer çalışmalarda sınıf düzeyi değişkeni açısından spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük veya öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmese de bazı çalışmalarda antrenörlük veya öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların sınıf düzeyi değişkenine göre farklılık gösterdiği görülmüştür. Bu durumun her düzeydeki sınıfta farklı yaşlarda öğrenci bulunmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

6.SONUÇ

Bu çalışmanın amacı spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları ölçekten aldıkları toplam puana göre incelenmiştir. Bu incelenmenin sonucunda öğrencilerin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının, cinsiyete, lisanslı sporculuk durumuna, branş kategorisine, milli sporculuk durumuna, öğrenim görülen bölüme ve sınıf düzeyine göre çok yüksek olduğu tespit edilmiştir. Spor yaşı incelendiğinde ise 5 yıl ve üzeri spor yapan öğrencilerin çok yüksek, 4 yıl ve altı spor yapan öğrencilerin ise yüksek tutum düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında cinsiyet, lisanslı sporculuk durumu, spor yaşı, yaş kategorisi ve bölüm değişkenleri açısından anlamlı bir ilişki bulunurken; milli sporculuk durumu, branş kategorisi, sınıf düzeyi ve spor yaşı değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören kadın öğrencilerin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının erkek öğrencilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda kadın öğrencilerin antrenörlük mesleğine yönelik olumlu tutumlarının olduğu düşünülebilir. Bu durumun kadın antrenör adaylarının antrenörlük mesleğinde başarılı olmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle spor bilimleri fakültelerinden mezun olan kadın öğrencilerin, antrenörlük mesleğini tercih etmelerinin spora ve sporculara fayda sağlayacağı söylenebilir. Araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinden lisanslı sporcu olanların lisanslı sporcu olmayanlara göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla lisanslı sporcuların antrenörlük mesleğine yönelik olumlu tutumlarının olduğu söylenebilir. Bu durumda lisanslı sporcu olan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin lisanslı sporcu olmayan öğrencilere göre, aktif spor hayatlarını noktaladıktan sonra antrenörlük mesleğinde daha başarılı olabilecekleri düşünülmektedir. Günümüzde spor dallarında görev yapan antrenörlerin çoğunlukla lisanslı sporculuk geçmişlerinin olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda lisanslı sporcu olan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin nitelikli eğitimle birlikte gelecekte başarılı antrenör olabilmeleri için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Herhangi bir branşta lisanslı sporcu olmayan öğrencilerin ise yetenekleri doğrultusunda branşlara yönlendirilerek antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının

daha iyi düzeylere çıkmaları sağlanabilir. Araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin spor yaşına göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumları incelendiğinde 5 yıl ve üzeri spor yapan öğrencilerin, 4 yıl ve altı spor yapan öğrencilere göre antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumda spor yaşı fazla olan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik olumlu tutumlarının olduğu söylenebilir. Dolayısıyla spor yaşı yüksek olan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğinde başarılı olacakları düşünülmektedir. Araştırmamızda yaş kategorileri arasında alt boyutlarda bazı farklılıklar tespit edilse de toplam puanda herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Dolayısıyla öğrencilerin hangi yaş gurubunda oldukları antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmamaktadır. Buna benzer olarak sınıf düzeyi değişkenine göre de öğrencilerin tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespit edilmiştir. Araştırmada spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerden antrenörlük eğitimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin, beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilere göre antrenörlük mesleğine yönelik daha yüksek tutumda oldukları tespit edilmiştir. Araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin branş kategorilerine göre takım veya bireysel sporcu olma, milli sporculuk durumlarına göre milli sporcu olma veya milli sporcu olmama, sınıf düzeylerine göre ise birinci, ikinci, üçüncü veya dördüncü sınıfta öğrenim görmelerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları üzerinde bir farklılığa neden olmadığı tespit edilmiştir.

Bu çalışma ülkemizde spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören beden eğitimi ve spor öğretmenliği, antrenörlük eğitimi, spor yöneticiliği ve rekreasyon bölümü öğrencilerinin tamamının antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarını inceleyen ilk çalışmadır. Daha önce bu çalışmaya benzer çalışmalar yapılsa da antrenörlük mesleğine yönelik tutumların incelenmesi ile ilgili ülkemizde yeterli düzeyde araştırma bulunmamaktadır. Bu bağlamda çalışmamız mevcut durumun incelenmesi açısından önemlidir. Dolayısıyla çalışmamızın gelecekte bu konuyla ilgili yapılacak olan çalışmalara katkı sağlaması ve yol göstermesi beklenmektedir.

Çalışmaya ilişkin öneriler aşağıda maddeler halinde belirtilmektedir.

-Antrenörlük mesleğine yönelik tutumları çok yüksek düzeyde olan öğrencilerin bu mesleği yapabilmeleri için gerekli istihdam olanakları sağlanmalı, öğrencilerin başarılı birer antrenör olabilmeleri için gelişimleri takip edilmelidir.

-Spor kulüplerinin antrenör seçimi yaparken spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik yüksek tutumlarını, eğitim ve beceri seviyelerini göz önüne alarak, antrenör kadrolarında spor bilimleri fakültesi mezunlarına da yer vermeleri önerilmektedir.

-Erkek öğrencilerin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek olması için iletişim ve liderlik becerileri ile akademik motivasyonlarının geliştirilmesi, kadın öğrencilerle erkek öğrenciler arasında farklılığa neden olan durumun daha fazla irdelenmesi ve bunun sonucunda da gerek teorik gerekse pratik eğitimlerle bu farklılığın ortadan kaldırılması sağlanmalıdır.

-Lisanslı sporcu olmayan öğrencilerin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek olması için lisanslı sporcu olmayan öğrenciler spor branşlarına yönlendirmeli, yarışma ve müsabaka ortamlarında lisanslı olarak spor yapmaları sağlanmalıdır.

-4 yıl ve altı spor yaşı olan öğrencilerin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının daha yüksek olması için öğrencilerin daha erken yaşlarda spora başlamaları teşvik edilmeli, aktif olarak spor yapan öğrencilerin sporda devamlılığı sağlanmalı ve yaşam boyu sporun yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

-Diğer bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin antrenörlük mesleğiyle ilgili olumlu tutum sahibi olmaları için antrenörlük mesleği ile ilgili seminerler, eğitimler ve kurslar düzenlenmelidir.

-Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarını daha ayrıntılı bir biçimde incelemek, irdellemek ve antrenörlük mesleğinin gelişimine katkı sağlamak amacıyla bu konuyla ilgili daha fazla çalışma yapılabilir.

-Bu araştırmada spor bilimleri fakültesinde öğrenim öğrencilerin antrenörlük mesleğine yönelik tutumları incelenmiştir. Bu öğrencilerin spor ile ilgili diğer mesleklere yönelik tutumlarının incelenmesiyle ilgili çalışmalar yapılabilir.

-Bu araştırma yalnızca spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencileri kapsamaktadır. Diğer fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin de antrenörlük mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesiyle ilgili çalışmalar yapılabilir.

-Bu araştırmadan elde edilen verilerle aktif olarak antrenörlük yapan bireylerin mesleki tutumları, mesleki öz yeterlilikleri ve mesleki başarıları arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Abakay, U. ve Kuru, E. (2011). Profesyonel ve amatör futbolcuların antrenörleri ile olan iletişim düzeyi farklılıklarının karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*. 13(1), 125-131
- Akgül, B. (2011). Farklı kültürlerdeki bireylerin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi: Ankara-Londra örneği. *Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Alemdağ, C. , Öncü, E. ve Yılmaz, A. K. (2014). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının akademik motivasyon ve akademik öz-yeterlikleri. *Spor Bilimleri Dergisi* , 25 (1) , 23-35 .
- Allport, G. (1967). Attitudes. M. Fishbein (Dü.) içinde, *Readings in attitude theory and measurement*. New York: John Wiley&Sons.
- Altan, M. (2019). Öğretmen etkinliğinin antrenör davranışlarına uyarlanması: Bir öğretmen bir antrenöre neler öğretebilir? *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 66-72.
- Anderson, L. (1988). Attitudes and their measurement. J. Keeves içinde, *Educational, research, methodology and measurement, an international handbook*. New York: Pergamon Press.
- Arkonaç, S. (2001). *Sosyal psikoloji* (2. b.). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Aksoy, D., Canlı, U., ve Atmaca, K. (2020). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Örneği). *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1).
- Alparslan, T., ve Kılıçgil, E. (2005). Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin sosyo kültürel yapı – meslek seçim ilişkisi. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 17-26.
- Aydilek, E. (2019). Beden eğitimi öğretmen adaylarının yaşam doyumları ve beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- Azboy, O., Erer, O., Oymak, Ö., ve Tunç, Ö. (2011). *Spor psikolojisi*. MEB Yayınları.
- Bakırcı, Y. (2015). Beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi, *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*. Aksaray Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aksaray
- Başer, E. (1994). *Futbolda psikoloji ve başarı*. İstanbul: Yayınevi Yayıncılık.
- Baysal, A. (1981). *Sosyal ve örgütsel psikolojide tutumlar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi.
- Baysal, A., ve Tekarslan, E. (1996). *Davranış bilimleri* (2. b.). İstanbul: Avcıol Basım Yayın.
- Bilir, F., Şahin, N., ve Sangün, L. (2009). Antrenör yetiştirme kurslarına katılan bireylerin liderlik davranışa algılarının incelenmesi. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 218-230. doi:10.33689/sportre.452438
- Bohner , G., and Wanke, M. (2002). *Attitudes and attitude change* (1. b.). Psychology Press.
- Bozdoğan, A., Aydın, D., ve Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 83-97.

- Charan, R., Drotter, S., and Noel, J. (2001). *The leadership pipeline*. San Francisco: Jossey-Bass Publishing Company.
- Cinpolat, T., Alıncak, F., ve Abakay, U. (2016). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1):38-47.
- Colarelli, S., and Bishop, R. (1990). Career commitment: Functions, correlates, and management. *Group & Organization Management*, 15(2), 158-176. doi:10.1177/105960119001500203
- Çelik I., Canlı U., Ayyıldız E., Sönmeyenmakas A., ve Taşkın C. (2021) Antrenörlük mesleğine yönelik tutumların incelenmesi, 13.Ulusal Spor Bilimleri Öğrenci Kongresi, 27-29 Mayıs, Kastamonu, Türkiye (Mayıs 2021) (Mayıs 2021)
- Çeviker, A. (2017). Bedensel engelli spor kulüplerinde görev yapan antrenörlerin antrenörlük mesleki etik ilkelere uyma düzeylerinin belirlenmesi. *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı.
- Doğan, O. (2005). *Spor psikolojisi*. Adana: Nobel Kitapevi.
- Doğaner, S. & Özbek, O. (2019). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleki etik ilkelere ve öğretmenliğe yönelik tutumlarına ilişkin görüşleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17 (1) , 197-208 . doi: 10.33689/spormetre.526089
- Duman, T.(2018). Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve akademik öz yeterlilik düzeylerinin incelenmesi. *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*. Hitit Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Çorum
- Eraslan, L., ve Çakıcı, D. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 427-438.
- Ertem, S., ve Kete, R. (2015). Formasyon öğretmen adaylarının mesleki tutum ve beklentilerinin farklı değişkenlere göre karşılaştırılması. *VII.Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı* (s. 72-81). içinde Sakarya: T. C. Sakarya Üniversitesi.
- Gordon, T. (2004). *Etkili öğretmenlik eğitimi*. (E. Aksay, Çev.) İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Hammer, D. (2000). Professional attitudes and behaviors: The “A’s and B’s” of professionalism. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 64, 455-466.
- Helvacı, S. (1988). Türkiye ve dünyadaki antrenör eğitim modelleri. *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hussain, S., Ali, R., Khan, M., Ramzan, M., and Quadeer, M. (2011). Attitude of secondary school teachers towards teaching profession. *International Journal of Academic Research*, 3(1), 985-990.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletişimi* (5. b.). İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- İslam, A., ve İmamoğlu, O. (2019). Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi (Ordu üniversitesi örneği). *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 1313-1324.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni insan ve insanlar*. Ankara: Evrim Basım Yayım ve Dağıtım.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1983). *İnsan ve insanlar* (5. b.). İstanbul: Beta Basım/Yayımlar Dağıtım.
- Kaya, M., ve Nazıroğlu, B. (2008). Din görevlilerinin mesleki tutum ve motivasyon düzeylerini etkileyen bazı faktörler. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 26(26-27), 25-53.

- Kayhan, R., ve Erdem, K. (2019). Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin antrenörlük mesleğine tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(68).
- Kılıç , A., ve Seven, S. (2007). *Konu alanı ders kitabı incelemesi*. Pegem A Yayıncılık.
- Koçak, Ç. (2019). Antrenör adaylarının öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 55-62. doi:10.33689/spormetre.520507
- Koçak, Ç. (2020). Antrenörlüğe yönelik tutumların ölçülmesi: Bir ölçek geliştirme çalışması. *International Sport Science Student Studies*, 2(1), 36-47. <https://dergipark.org.tr/en/pub/i4s/issue/54890/735676> adresinden alındı
- Konter, E. (1996). *Bir lider olarak antrenör*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Korkmaz, G. (2009). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul yaşam kalitesini algılama düzeyleri ve mesleki tutumlarının incelenmesi*. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Kozak, M., ve Kızılırmak, İ. (2001). Türkiye'de meslek yüksekokulu turizm-otelcilik programı öğrencilerinin turizm sektörüne yönelik tutumlarının demografik değişkenlere göre değişimi: Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencileri üzerine bir uygulama. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 9-16.
- Krech, D., and Crutchfield, R. S. (1965). *Sosyal psikoloji, (Nazariyeler ve problemler)*. İstanbul: Baha Matbaası.
- Krech, D., Ballachey, E., and Crutchfield, R. (1962). *Individual in society: A textbook of social psychology*. New York: McGraw-Hill.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek danışmanlığı - kuramlar uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Morgan, C. (1995). *Psikolojiye giriş* (11. b.). (S. Karakaş, Çev.) Ankara: Meteksan A.Ş.
- Morris, C. (2002). *Psikolojiyi anlamak*. (H. Ayvayışık, ve M. Sayıl, Çev.) Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Munn, N. L., Fernald, L., and Fernald, P. (1965). *Introduction to psychology*. (L. Carmicheal, Dü.) Boston: Houghton Mifflin.
- Mutlu, T. O. , Akoğlu, H. E. , Şentürk, H. E. , Ağılönü, A. ve Özbey, Ö. (2019). Antrenör adaylarının iletişim ve liderlik becerilerinin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* , 17 (1) , 167-177 . doi: 10.33689/spormetre.467828
- Nelson, L., and Cushion, C. (2006). Reflection in coach education: The case of the national governing body coaching certificate. *The Sport Psychologist*, 20(2), 174-183.
- Oppenheim, A. (1966). *Questionnaire design and attitude measurement*. London: Heinemann Educational Books Ltd.
- Öner, Ç. (2017). Spor bilimleri fakülteleri antrenörlük öğrencilerinin otantik liderliklerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve duyarlı sevgi becerileri açısından incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 1-20.
- Özgüven, İ. (2000). *Çağdaş eğitimde psikolojik danışma ve rehberlik*. Ankara: Pdrem Yayınları.
- Pekkaya, M., ve Çolak, N. (2013). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin önem derecelerinin ahp ile belirlenmesi. *International Journal of Social Science*, 6(2), 797-818.
- Rainer, M. (1997). *Successful coaching* (2. b.). Champaign IL: Human Kinetics.

- Sanlav, R. (2021). Profesyonel kulüplerdeki futbol antrenörlerinin mesleki etik ilkelerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Spor Yönetim Bilimleri Ana Bilim Dalı Spor Yönetim Bilimleri Bilim Dalı.
- Sarı, İ., ve Bulut, Y. (2019). Antrenörlük mesleğine yönelik tutum ölçeği: Üniversite öğrencileri için geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences*. doi:10.5336/sportsci.2019-70579
- Selağzı, S. ve Çepikkurt, F. (2014). Antrenör ve sporcu iletişim düzeylerinin belirlenmesi, *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 9(1), 11-18
- Sevim, Y., Tuncel, F., Erol, E., ve Sunay, H. (2001). *Antrenör eğitim ve ilkeleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sevim, Y. (2006). *Antrenör eğitimi ve ilkeleri*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- SGM. (2002). Antrenörlerin çalışma usul ve esasları yönergesi. Spor Eğitimi ve Araştırmaları Daire Başkanlığı. <https://sporegitim.gsb.gov.tr/Sayfalar/2878/2859/antrenorlerin-calisma-usul-ve-esaslari-yonergesi.aspx> adresinden alındı
- Smith, M. (1968). Attitude change. *International encyclopedia of the Social*, 458-467.
- Sunay, H. (1998). Beden eğitimi öğretmeni ve antrenörün spor eğitimi alt yapısındaki önemi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 43-50.
- Şahin, H. (2006). *Beden eğitimi ve spor sözlüğü*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları Ltd. Ş.
- Tavşancıl, E. (2018). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi* (6. b.). Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.
- Taylor, S., Peplau, L., and Sears, D. (2007). *Sosyal psikoloji* (1. b.). (A. Dönmez, Çev.) : İmge Kitabevi Yayınları.
- TDK. (2022). 04 09, 2022 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı
- Tedla, J. (2017). Construction of a new questionnaire for assessing physical therapy student attitudes towards their education and profession and testing its validity and reliability. *Physical Therapy Rehabilitation Science*, 6(1), 20-25.
- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 461-486.
- Terry, P. (1991). The psychology of the coach-athlete relationship. S. Bull içinde, *Sport psychology: A self-help guide* (s. 103-120). London: The Crowood Press Ltd.
- Terzi, A., ve Tezci, E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52(52), 595-596.
- Thurstone, L. (1967). Attitudes can be measured. M. Fishbein (Dü.) içinde, *Readings in attitude theory and measurement*. John Wiley & Sons.
- Turğut, A., Sural, V., ve Kan, A. (2018). Lise öğrencilerinin antrenörlük mesleğine yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 96-110. doi:10.1501/Sporm_0000000358
- Tutkun, Ö., ve Koç, M. (2008). Mesleklere atfedilen kalıp yargılar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(1), 255-273.
- Türksoy, A. (2010). *Futbolda liderlik ve antrenörlük* (1. b.). Nobel Yayın.
- Ülgen, G. (1994). *Eğitim psikolojisi : Kavramlar, ilkeler, yöntemler, kuramlar ve uygulamalar*. Ankara: Bilim Yayınları.

- Üzüm, H. (2019). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin değerlendirilmesi. *Basılmamış Yüksek Lisans Tezi*. Gaziantep: T.C. Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.
- Yavuzaslan, K., ve Dağlıoğlu, C. (2019). *Türkiye'nin genç işsizlik sorunu ve üniversite öğrencilerinin meslek seçim bilinci*.
- Yenilmez , K., ve Özabacı, N. (2003). Yatılı öğretmen okulu öğrencilerinin matematik ile ilgili tutumları ve matematik kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 132-146.
- Yerxa, E. (1993). Occupational science: A new source of power for participants in occupational therapy. *Journal of Occupational Science*, 1(1), 3-9.

EKLER

Ek 1.Etik Kurul Kararı

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
25.02.2022	2	2022-97

KARAR NO: 2022-97 Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Onur ŞAHİN 'in Dr. Öğr. Üyesi Erol DOĞAN danışmanlığında "Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Antrenörlük Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezine ilişkin ölçek çalışmasını içeren 50811 sayılı dilekçesi okunarak görüldü.

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencisi Onur ŞAHİN 'in Dr. Öğr. Üyesi Erol DOĞAN danışmanlığında "Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Antrenörlük Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezine ilişkin ölçek çalışmasının kabulüne oy birliği ile karar verildi.

Ek 2. Antrenörlük Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği

Antrenörlük Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği

Değerli Arkadaşlar; bu ölçek formu, **Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Antrenörlük Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi** adlı yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacaktır. Her bir maddeyi dikkatle okuyunuz ve size uygun boşluğa 'X' işareti yazarak belirtiniz. Elde edilen veriler tamamen bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Onur ŞAHİN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Öğrencisi

Kişisel Bilgiler

Yaşınız:

Cinsiyetiniz:

Lisanslı Sporcuyum: Evet [] Hayır []

Spor Branşınız:

Milli Sporcuyum: Evet [] Hayır []

Bölüm: Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği [] Antrenörlük Eğitimi [] Spor Yöneticiliği [] Rekreasyon []

Sınıf: 1 [] 2 [] 3 [] 4 []

Ne kadar süredir spor yapıyorsunuz? 1 Yıl [] 2 Yıl [] 3 Yıl [] 4 Yıl [] 5 Yıl ve Üzeri []

Spor Yapmıyorum []

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1. Fırsat verilirse bir antrenörün yanında çalışmak isterim.					
2. Antrenörlük mesleği bana sıkıcı geliyor.					
3. Benim için uygun olan mesleğin antrenörlük olduğuna inanıyorum.					
4. Antrenör olma düşüncesi bile bana cazip geliyor.					
5. Antrenörlük ilgi duyduğum meslekler arasındadır.					
6. İmkân verilirse antrenör olmak isterim.					

7. Gelecekte antrenörlük mesleğini seçmek isterim.					
8. Antrenörlerle ilgili her şey ilgimi çeker.					
9. Antrenörlerle ilgili haberleri takip ederim.					
10. Antrenörler hakkında konuşmaktan büyük zevk alırım.					
11. Antrenörlük yapan insanlara sempati duyarım.					
12. Spor müsabakalarından sonra antrenörlerin yorumlarını dinlerim.					
13. Spor kulüplerinin antrenörlere ihtiyacı olmadığını düşünüyorum.					
14. Antrenörlerin fikirlerini değerli bulmam.					
15. Herhangi bir spor müsabakasından sonra antrenörlerin konuşmasını boş bulurum.					

ÖZ GEÇMİŞ

Onur Şahin, ilk ve orta öğretimini Trabzon'da tamamladıktan sonra Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünden 2020 yılında mezun oldu. 2020 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans programını kazandı.

İletişim Bilgileri

ORCID ID : 0000-0001-8548-6000

Yayınlar:

1. Şahin, O., E. Doğan ve O. İmamoğlu (2022, Nisan). “Amatör yarışmacı sporcuların antrenörlerinin davranışlarının değerlendirilmesi”. *Bakü Avrasya Üniversitesi 30. Kuruluş Yılı Münasebetiyle Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi*, Bakü Avrasya Üniversitesi, Bakü.
2. Şahin, O., E. Doğan ve O. İmamoğlu (2022, Nisan). “Farklı yaş ve gelir düzeyindeki kadın ve erkeklerin özel spor merkezlerinden beklentilerinin araştırılması”. *Bakü Avrasya Üniversitesi 30. Kuruluş Yılı Münasebetiyle Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi*, Bakü Avrasya Üniversitesi, Bakü.